

Projekt

z dnia 11 kwietnia 2023 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W SOSNOWCU**

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie przyjęcia oceny zasobów pomocy społecznej Miasta Sosnowca

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami), art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 ze zmianami) oraz art. 16a ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zmianami)

**Rada Miejska w Sosnowcu
uchwała, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się ocenę zasobów pomocy społecznej Miasta Sosnowca, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Sosnowca.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Sosnowcu

Ewa Szota

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Sosnowcu
z dnia ..... 2023 r.

Ocena zasobów pomocy społecznej

Miasta Sosnowca edycja 2022/2023

Autorzy:
Anna Leśniak
Karina Moryś
Agnieszka Nowak-Górka
Emilia Patralska

pod kierunkiem
p.o. Dyrektora MOPS
Marzanny Hering

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	3
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	11
3.1	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA - ZADANIA OPS oraz MOPS, MOPR	37
3.2	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR	40
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	47
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	56
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	66
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	70
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	70
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	70
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	74
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	74
10	Wnioski końcowe	74

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gmina i powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która w szczególności winna obejmować: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe, nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej oraz informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Niniejsza analiza opisuje ww. sytuację w Sosnowcu - mieście na prawach powiatu. Sosnowiec graniczy z następującymi miastami: Katowice, Czeladź, Będzin, Dąbrowa Górnicza, Sławków, Jaworzno i Mysłowice. Powierzchnia Sosnowca wynosi 91,06 km², co stanowi 0,73% powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia w mieście na koniec 2021 roku wynosiła 2 139 osób na km², a gęstość zaludnienia w województwie to 361 osób na km². W danych prezentowanych w dalszej części dokumentu nadal widoczny jest wpływ stanu epidemii (do 15 maja 2022) i stanu zagrożenia epidemicznego (od 16 maja 2022).

Poniżej prezentujemy szczegółowe dane o: sytuacji demograficznej, rynku pracy, infrastrukturze społecznej, korzystających z pomocy i wsparcia, świadczeniach pomocy społecznej, zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, aktywności projektowo-konkursowej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia miasta Sosnowca.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31 grudnia 2021 r. liczba ludności miasta Sosnowca wyniosła 194 818 osób, z czego 52,8% stanowiły kobiety, a 47,2% mężczyźni. Liczba ludności Sosnowca to 4,4% ludności województwa. Struktura ludności miasta przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 14,6%, osoby w wieku produkcyjnym 56,4%, a w wieku poprodukcyjnym 29%. W latach 2016-2021 liczba ludności spadła o 5,4%. W 2021 r. obserwujemy dalszy ubytek liczby ludności miasta. Według stanu na 30 czerwca 2022 r. Sosnowiec liczył już 190 406 mieszkańców.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. stopa bezrobocia w Sosnowcu wyniosła 5%. Stopa bezrobocia dla województwa wynosiła natomiast 3,7%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sosnowcu w stosunku do 2021 r. zmalała z 4 307 osób do 3 560 na koniec 2022 r. Kobiety stanowiły 51% natomiast mężczyźni - 49%. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych wyniósł 50%.

W zasobach infrastruktury społecznej miasta znajduje się:

18 żłobków niepublicznych dysponujących 782 miejscami oraz Zespół żłobka i klubów dziecięcych (8 oddziałów żłobka miejskiego i 2 kluby dziecięce) dysponujących 526 miejscami w żłobku i 40 miejscami w klubach dziecięcych. W stosunku do poprzedniego roku ubyło 19 miejsc w żłobkach na terenie Sosnowca.

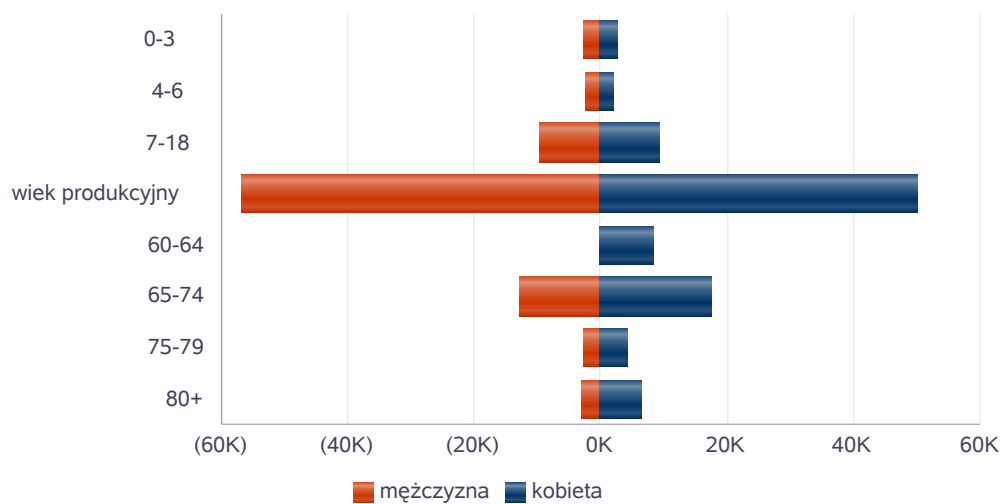
W Sosnowcu funkcjonuje 39 przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, dysponujących 5 609 miejscami.

W związku z sytuacją demograficzną tj. „starzeniem” społeczeństwa, a także zwiększaniem się udziału osób po 60 r. ż. w życiu społecznym, priorytetem są działania podejmowane na rzecz seniorów. Wzrost aktywności, chęć uczestnictwa w życiu kulturalnym, oświatowym, towarzyskim i rekreacyjnym wśród tej grupy mieszkańców, powoduje iż na terenie miasta wzrasta liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii (liczbę ludności w podziale na płeć i grupy wiekowe – to dane wg stanu na 31 grudnia 2021 roku), rynku pracy (liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale, liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej - dane wg stanu na koniec 2022 roku) i infrastruktury społecznej (liczba żłobków, liczba opiekunów dziennych, liczba miejsc w żłobkach, liczba dzieci którym nie przyznano miejsca) oraz w formie tabelarycznej informacje o infrastrukturze społecznej zawierające dane własne jednostki dotyczące: liczby mieszkań komunalnych, socjalnych, liczby osób oczekujących na mieszkania komunalne i socjalne, liczby wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczby hospicjów na terenie miasta Sosnowca.

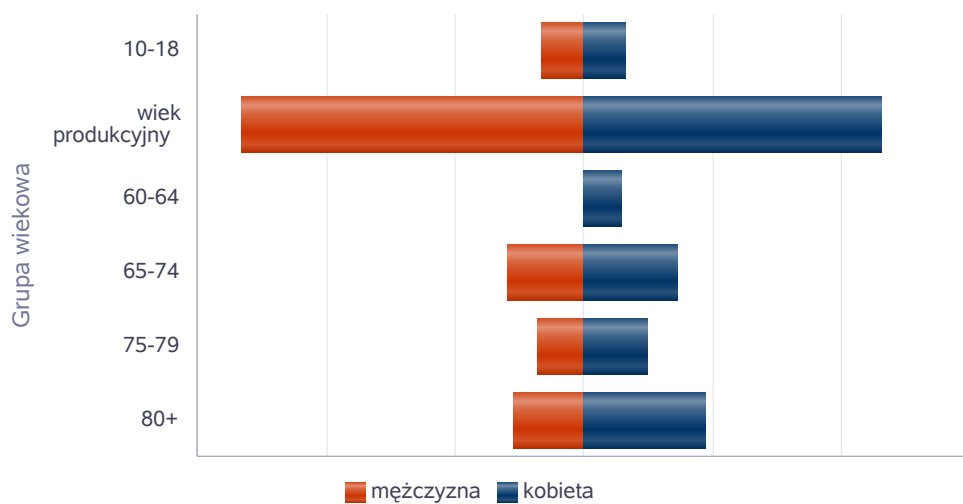
Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci		
Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
0-3	2 786	2 755
4-6	2 366	2 157
7-18	9 766	9 351
wiek produkcyjny	56 897	50 326
60-64		8 338
65-74	12 853	17 615
75-79	2 667	4 418
80+	2 931	6 450

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

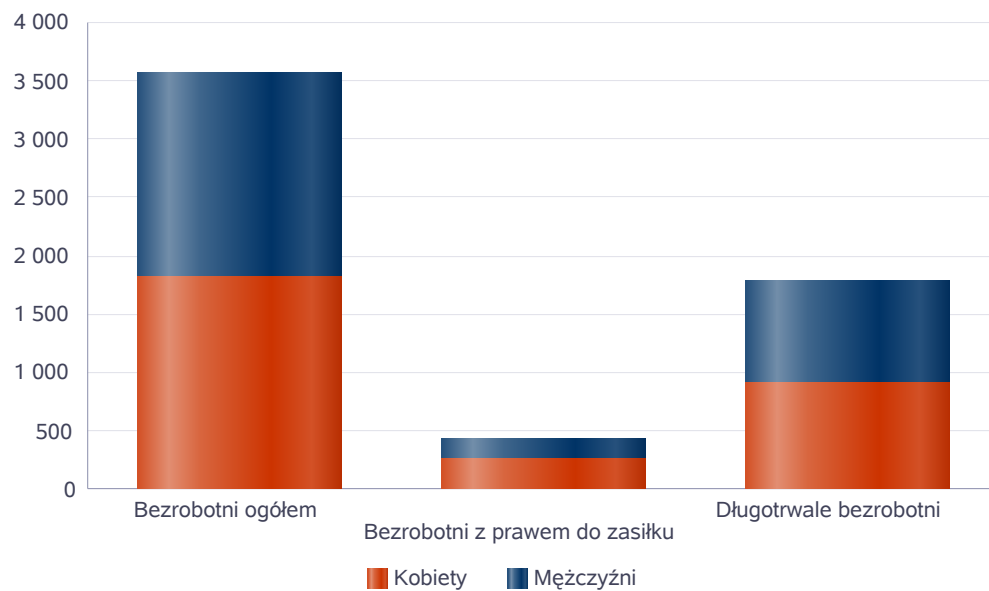
Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci		
Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
10-18	6 753	6 395
wiek produkcyjny	53 133	46 184
60-64		5 853
65-74	11 929	14 495
75-79	7 315	9 798
80+	11 136	18 685

Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

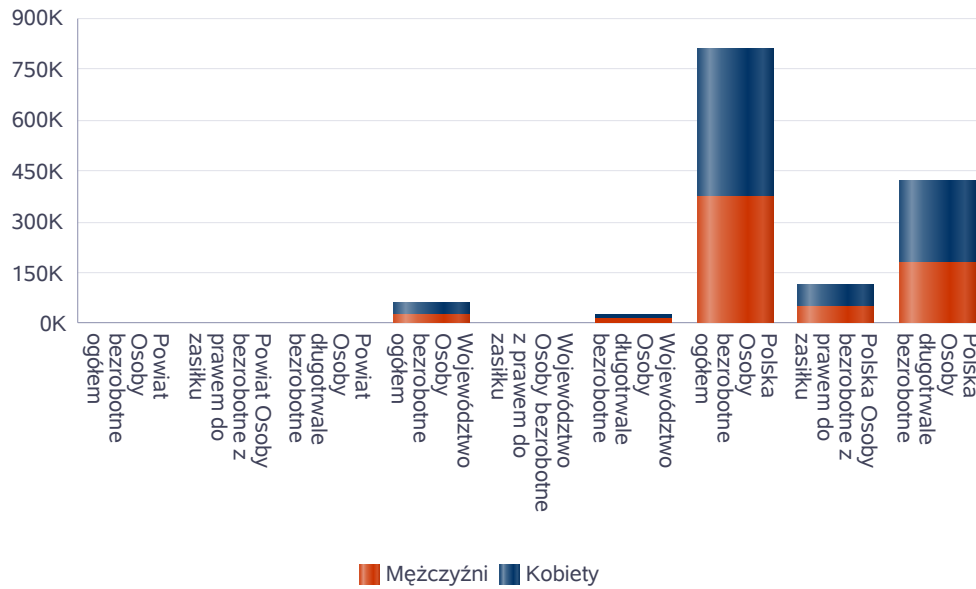
Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (poziom powiatu)

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	3 560	1 743	1 817
Bezrobotni z prawem do zasiłku	432	177	255
Długotrwale bezrobotni	1 782	872	910

Wykres prezentuje liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale oraz liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, ogółem i w podziale na płeć.

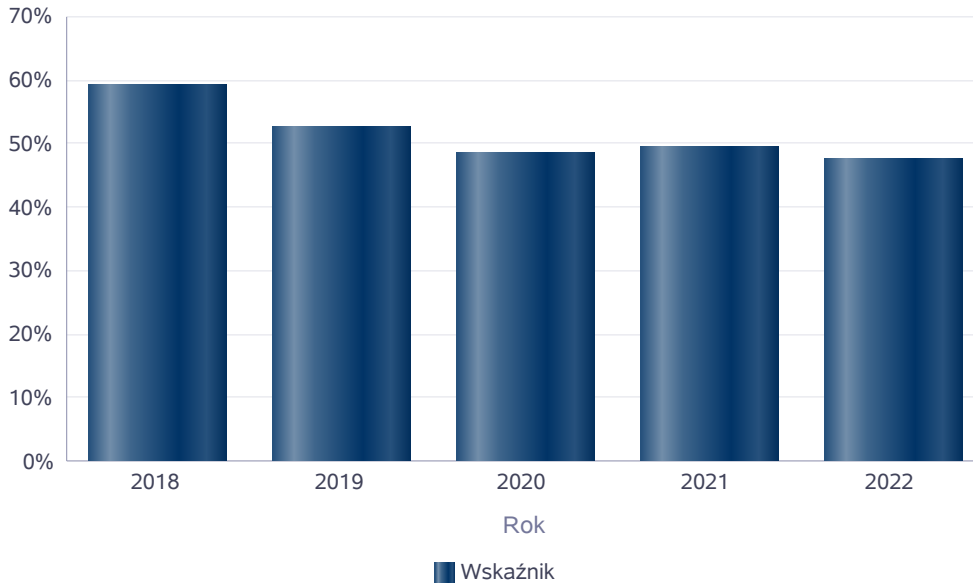
Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	1 817	1 743	34 688	28 775	435 508	375 290
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	255	177	5 393	3 565	65 105	50 187
Osoby długotrwale bezrobotne	910	872	16 378	12 692	237 119	181 721

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

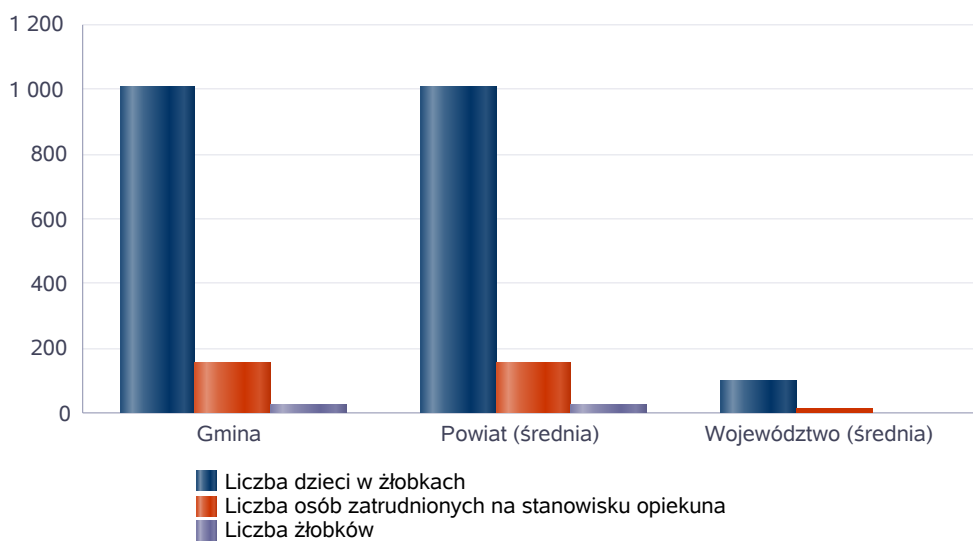
Rok	Wskaźnik
2018	59%
2019	52%
2020	48%
2021	50%
2022	48%

Liczba placówek i miejsc dla dzieci

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbowa
Gmina	Liczba dzieci w żłobkach	1006,00
Gmina	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	158,00
Gmina	Liczba żłobków	26,00
Powiat (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	1006,00
Powiat (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	158,00
Powiat (średnia)	Liczba żłobków	26,00
Województwo (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	98,62
Województwo (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	16,11
Województwo (średnia)	Liczba żłobków	2,57

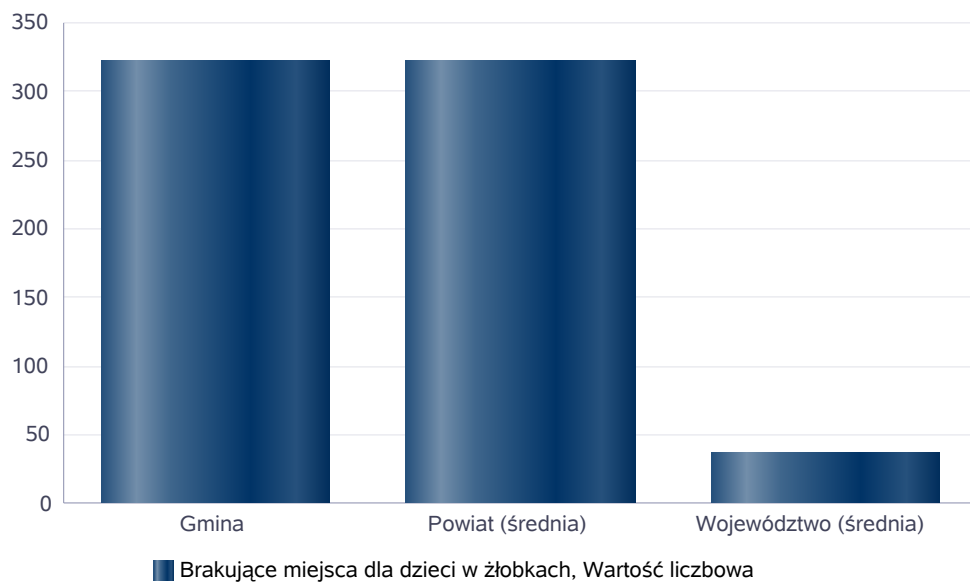
Infrastruktura opieki nad dziećmi

Liczba placówek i miejsc dla dzieci

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbową
Gmina	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	321,00
Powiat (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	321,00
Województwo (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	37,04

Infrastruktura opieki nad dziećmi

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023*
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	8 964	8 735	8 690
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	503	688	665
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	62	56	50
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	602	634	659
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	319	331	340
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	32	43	46
Liczba hospicjów	7	1	1	1
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	0	0	0

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny 2022". Niniejsza instrukcja dotyczy wypełniania wszystkich tabel OZPS.

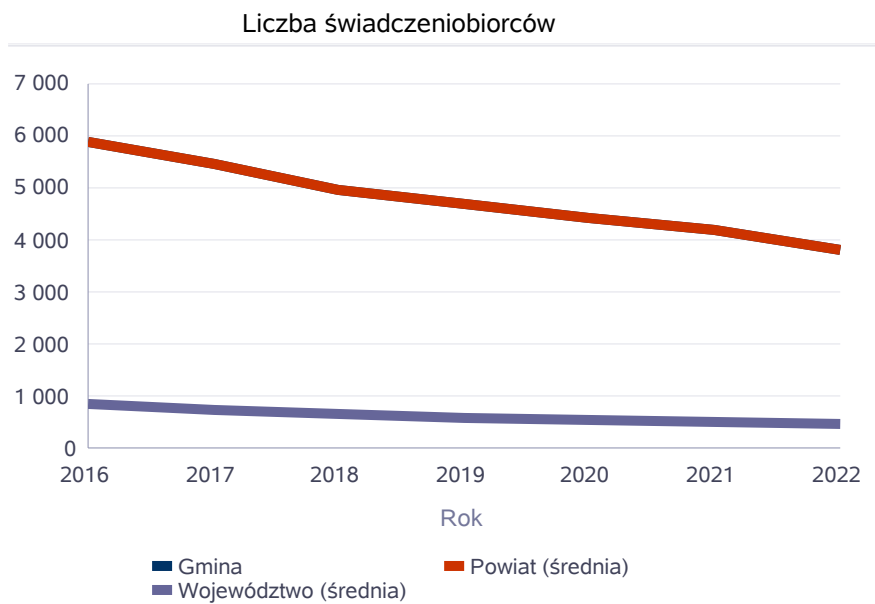
3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

W 2022 roku w Sosnowcu 8 511 osób uzyskało wsparcie m.in.: na podstawie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawy Prawo energetyczne. Liczba ta stanowiła 4,5% wszystkich mieszkańców miasta (wg stanu na 30 czerwiec 2022 rok). Liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie z pomocy społecznej w 2022 roku wyniosła 3 252. Liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej wyniosła 2 274, co stanowiło spadek w stosunku do roku 2021 o 230 osób. W mieście Sosnowiec najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2022 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności rodzinach niepełnych.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, wskaźnika deprivacji lokalnej, liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, wskaźnika pracy socjalnej, liczby rodzin korzystających z interwencji kryzysowej, wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy, wskaźnika projektów socjalnych.

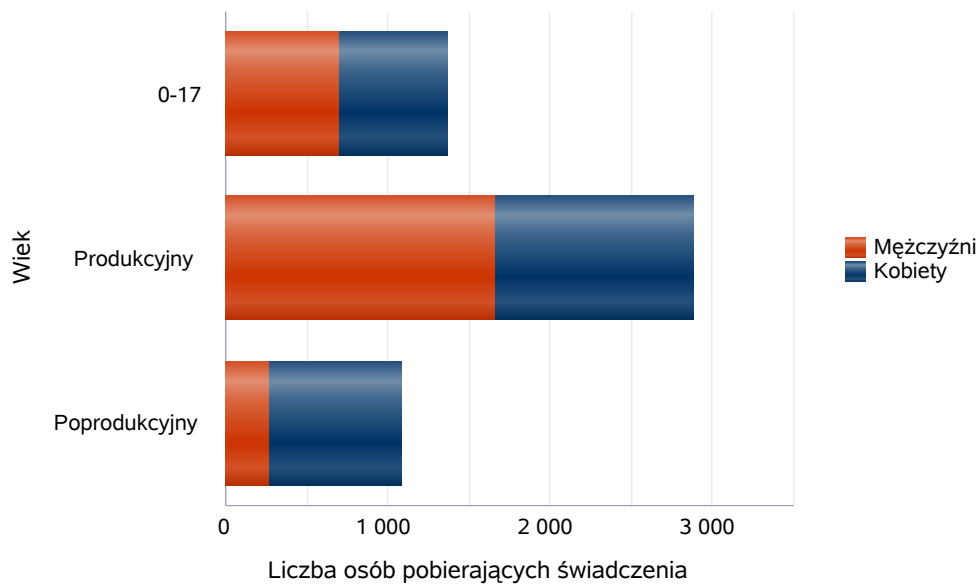
Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

	Liczba świadczeniobiorców						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina	5 895	5 477	4 957	4 674	4 420	4 178	3 816
Powiat (średnia)	5 895	5 477	4 957	4 674	4 420	4 178	3 816
Województwo (średnia)	854	745	658	600	540	498	459

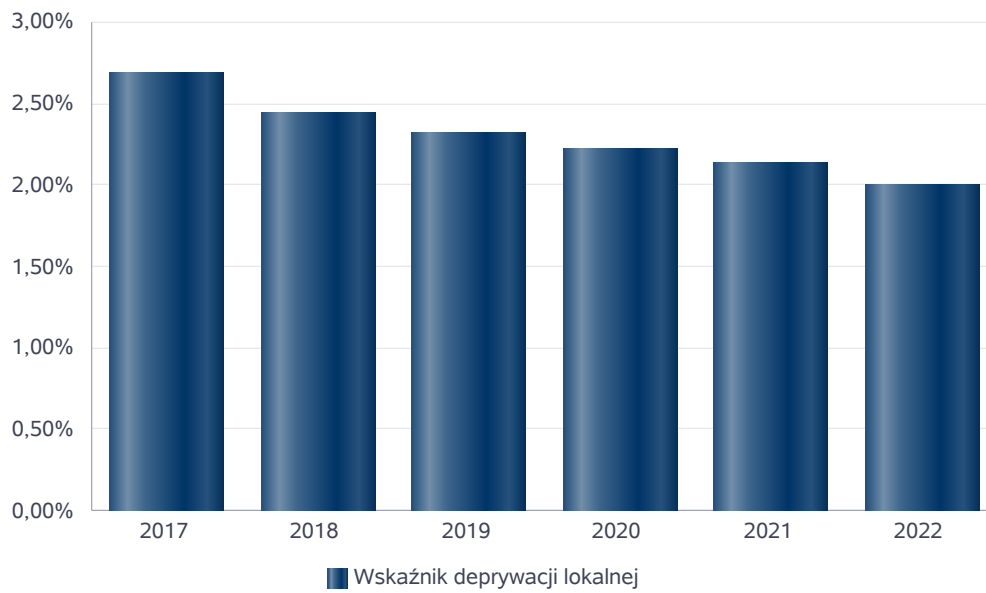
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	1 364	659	705
Produkcyjny	2 885	1 223	1 662
Poprodukcyjny	1 080	809	271

Wskaźnik deprivacji lokalnej

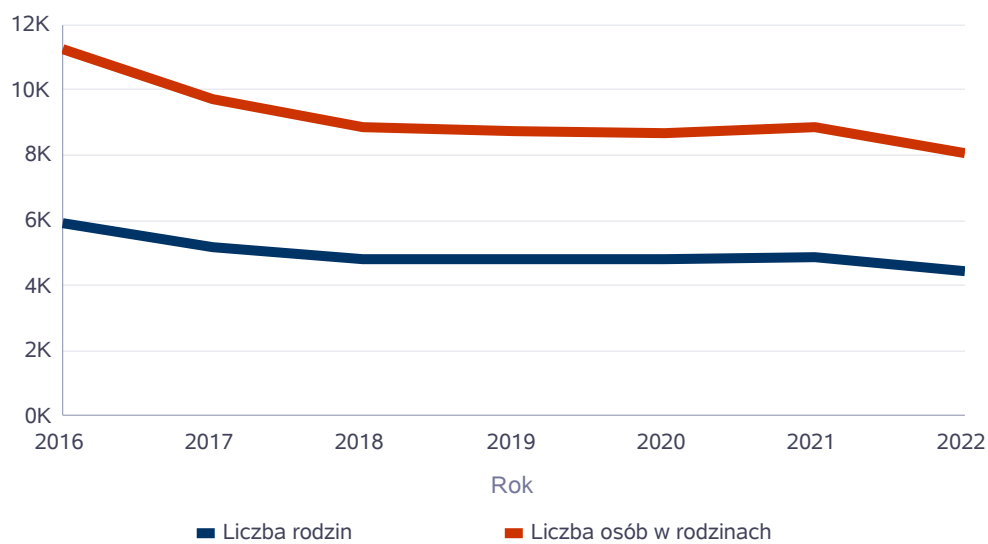
Rok	Wskaźnik deprivacji lokalnej
2017	2,68%
2018	2,44%
2019	2,31%
2020	2,22%
2021	2,13%
2022	2,00%

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2016	5 910	11 248
2017	5 163	9 728
2018	4 826	8 859
2019	4 781	8 741
2020	4 798	8 702
2021	4 850	8 849
2022	4 414	8 031

Korzystający z pomocy społecznej

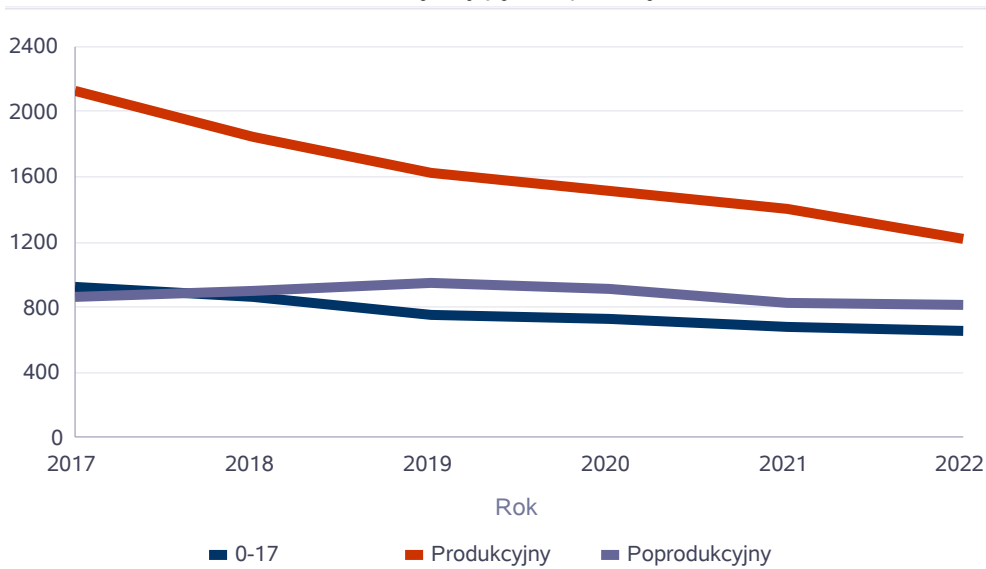

Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej

Poziom	Wiek	Liczba kobiet korzystających z pomocy					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sosnowiec	0-17	924	863	749	725	675	659
	Produkcyjny	2132	1848	1626	1513	1408	1223
	Poprodukcyjny	859	894	947	917	821	809
Powiat (średnia)	0-17	924	863	749	725	675	659
	Produkcyjny	2132	1848	1626	1513	1408	1223
	Poprodukcyjny	859	894	947	917	821	809
Województwo (średnia)	0-17	98	86	73	62	53	62
	Produkcyjny	229	190	166	152	136	136
	Poprodukcyjny	81	82	91	84	85	86

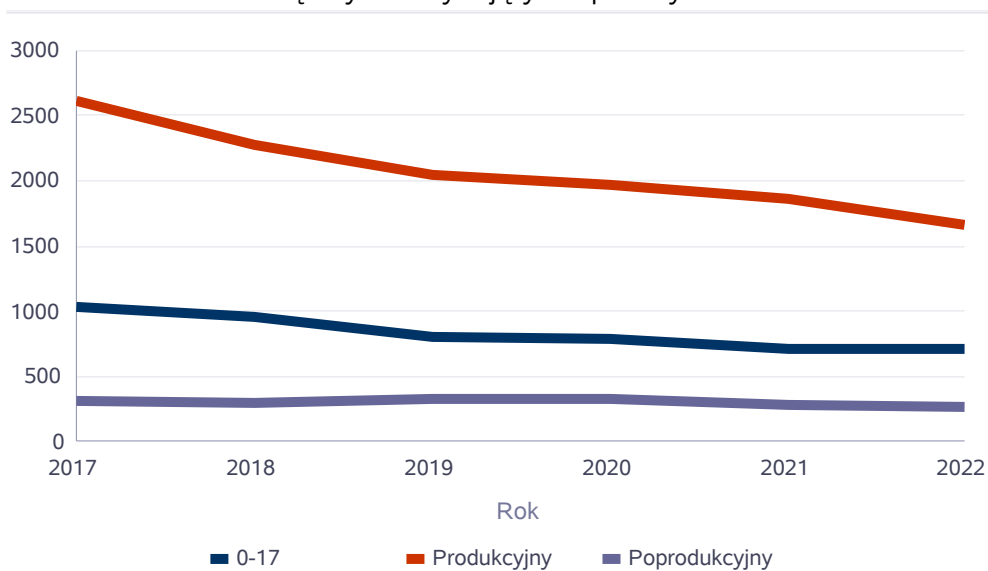
Liczba kobiet korzystających z pomocy

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej

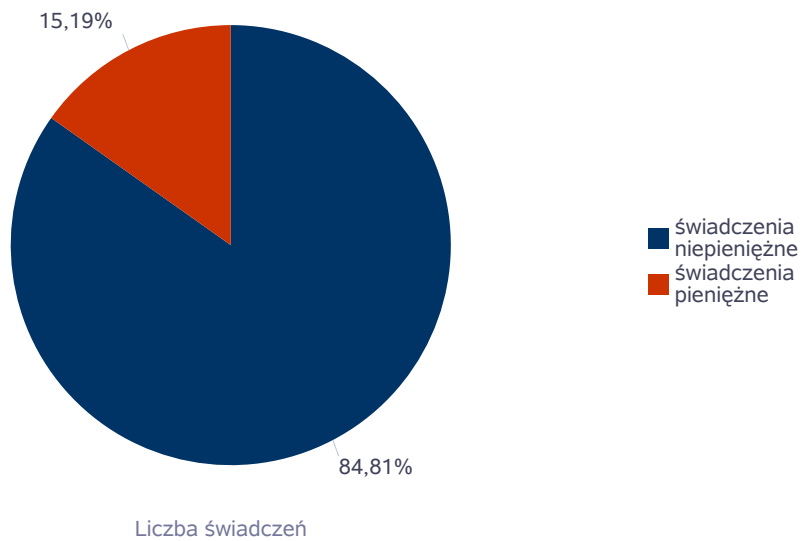
Poziom	Wiek	Liczba mężczyzn korzystających z pomocy					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sosnowiec	0-17	1028	958	802	785	713	705
	Produkcyjny	2614	2280	2051	1963	1858	1662
	Poprodukcyjny	307	294	324	324	274	271
Powiat (średnia)	0-17	1028	958	802	785	713	705
	Produkcyjny	2614	2280	2051	1963	1858	1662
	Poprodukcyjny	307	294	324	324	274	271
Województwo (średnia)	0-17	105	91	77	64	56	65
	Produkcyjny	238	206	191	183	172	157
	Poprodukcyjny	31	31	33	32	33	33

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy

Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej

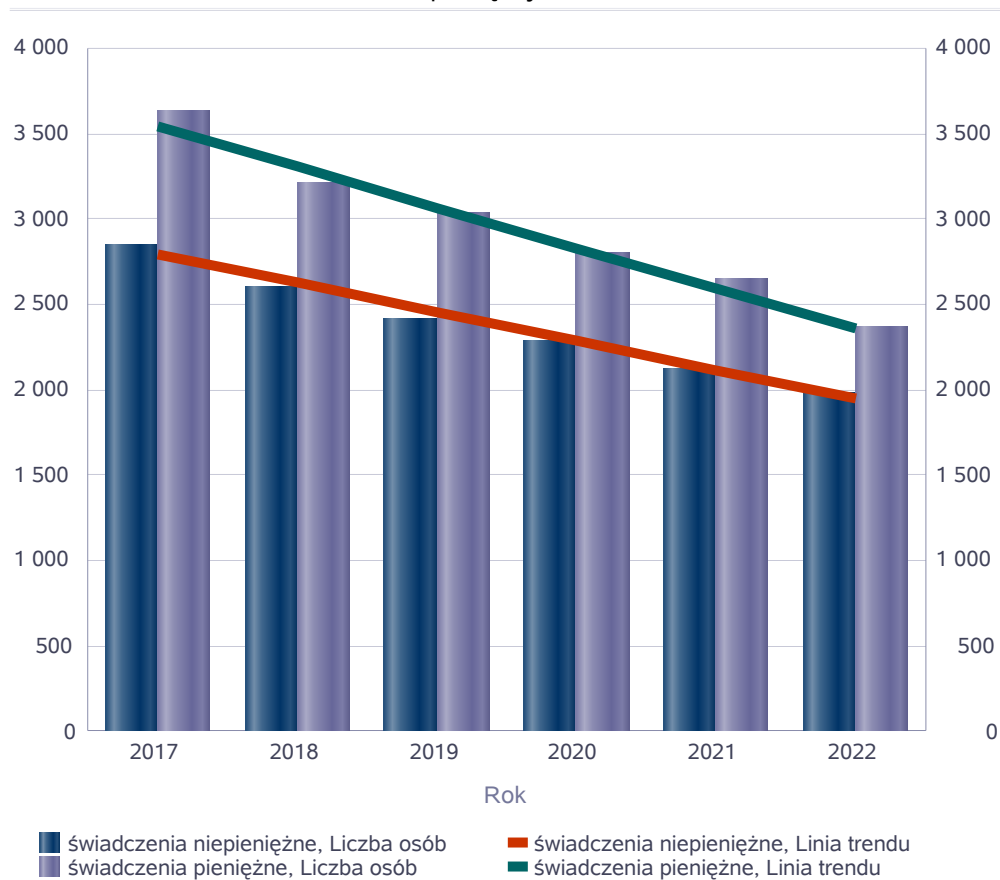
Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
świadczenia niepieniężne	221 454
świadczenia pieniężne	39 674

Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba osób					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
świadczenia niepieniężne	2 842	2 597	2 415	2 282	2 116	1 974
świadczenia pieniężne	3 632	3 209	3 036	2 802	2 641	2 364

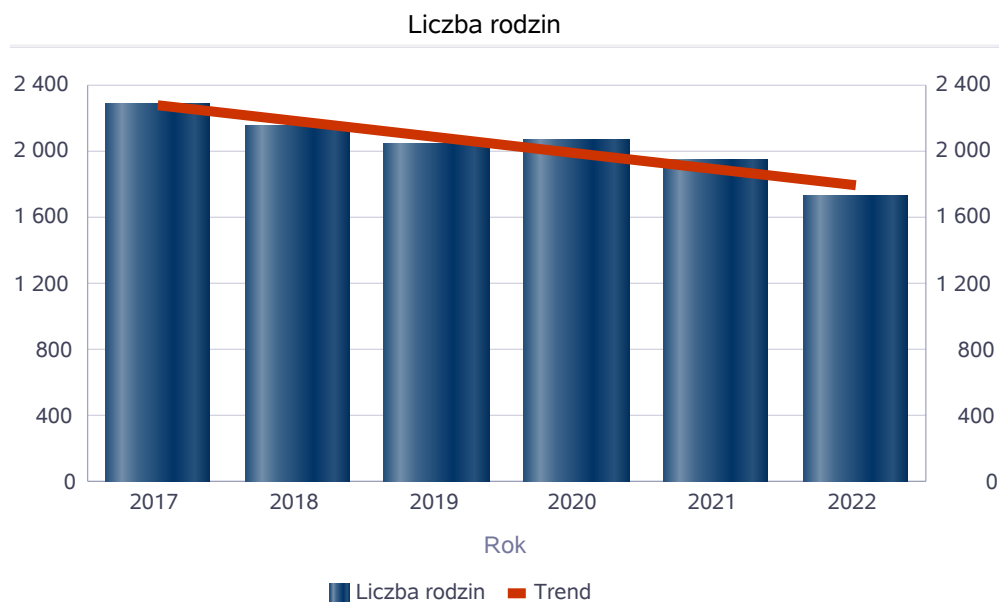
Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

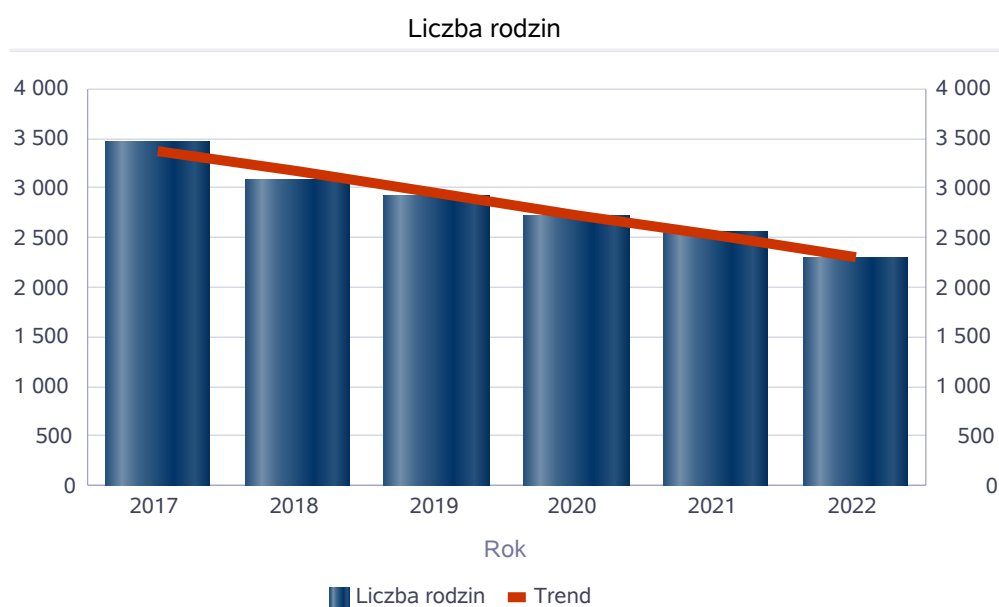
Liczba rodzin korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
świadczenia niepieniężne	2 285	2 144	2 046	2 071	1 942	1 732
świadczenia pieniężne	3 462	3 077	2 921	2 721	2 567	2 294

świadczenia niepieniężne

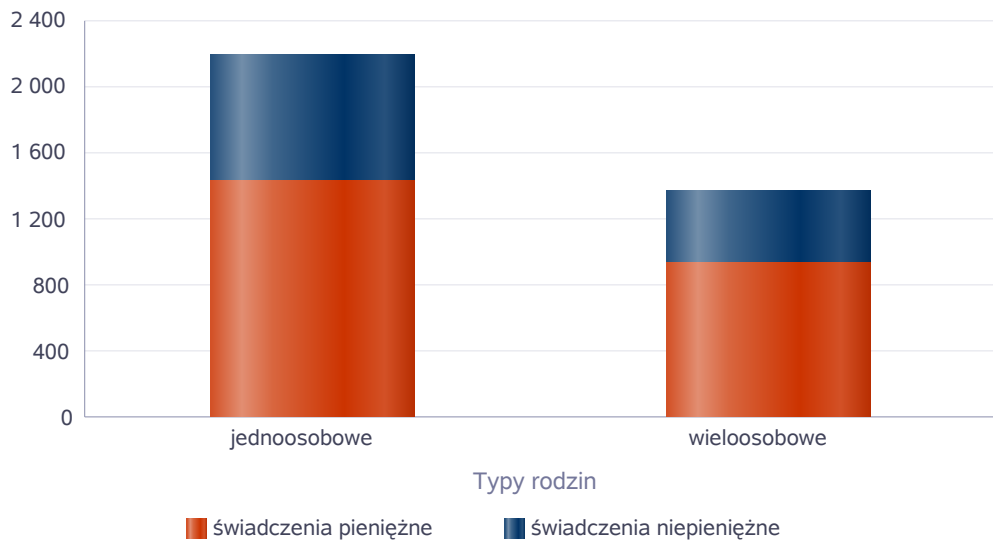
świadczenia pieniężne

Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin

Typy rodzin	Liczba rodzin pobierających świadczenia		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
jednoosobowe	2 009	1 424	762
wieloosobowe	1 037	934	438

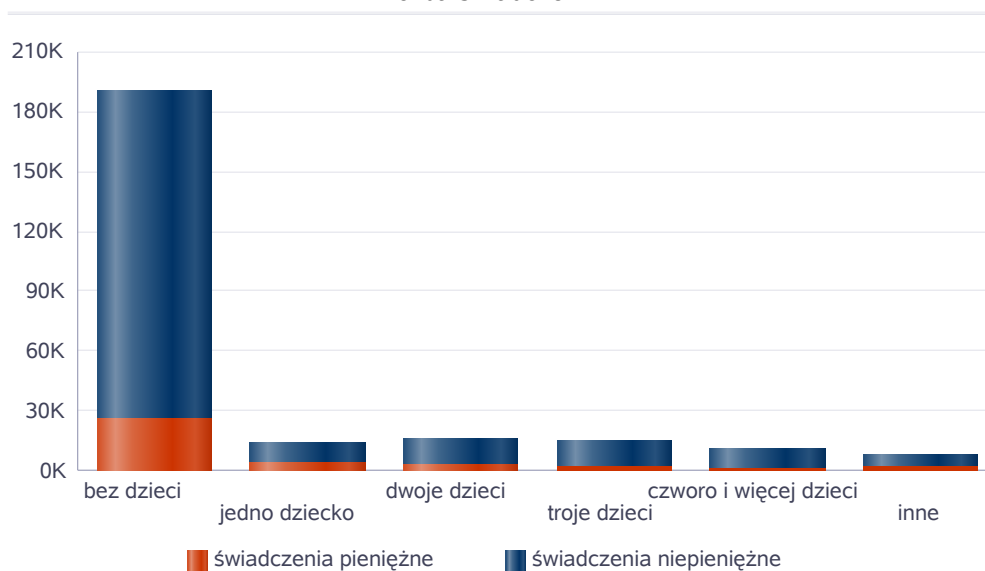
Liczba rodzin pobierających świadczenia

Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci

Typ rodziny	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
bez dzieci	190062	25892	164170
jedno dziecko	13879	4337	9542
dwoje dzieci	16552	3628	12924
troje dzieci	15628	2630	12998
czworo i więcej dzieci	11521	1313	10208
inne	8282	1874	6408

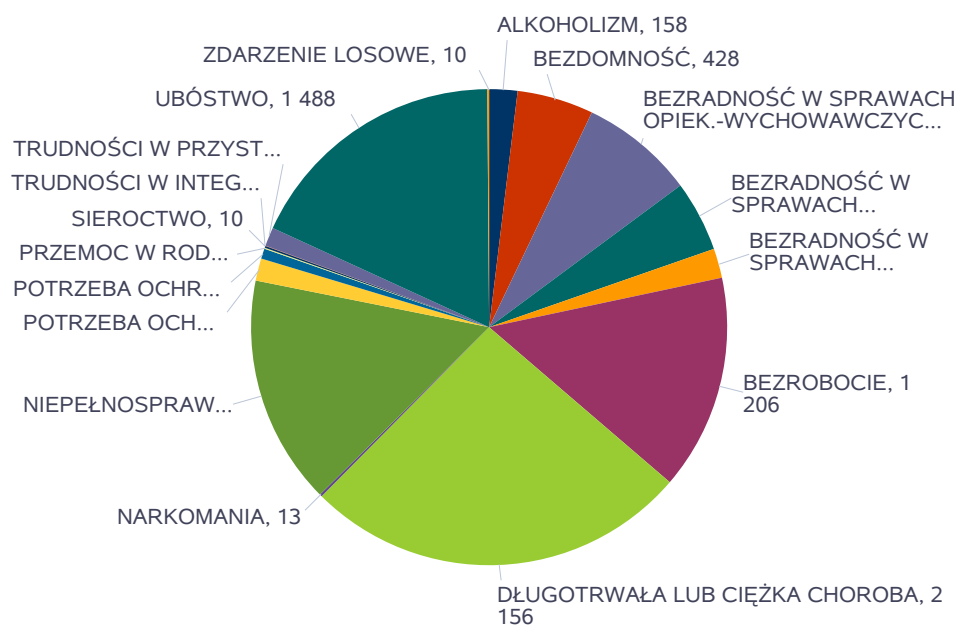
Liczba świadczeń

Powody udzielania pomocy rodzinom

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	2 156
UBÓSTWO	1 488
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	1 283
BEZROBOCIE	1 206
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	639
BEZDOMNOŚĆ	428
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	397
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIELNE	165
ALKOHOLIZM	158
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	125
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	105
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIELNOŚCI	57
NARKOMANIA	13
SIEROCTWO	10
ZDARZENIE LOSOWE	10
PRZEMOC W RODZINIE	6
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY (art. 7 pkt 11)	2

Powody udzielenia pomocy i wsparcia

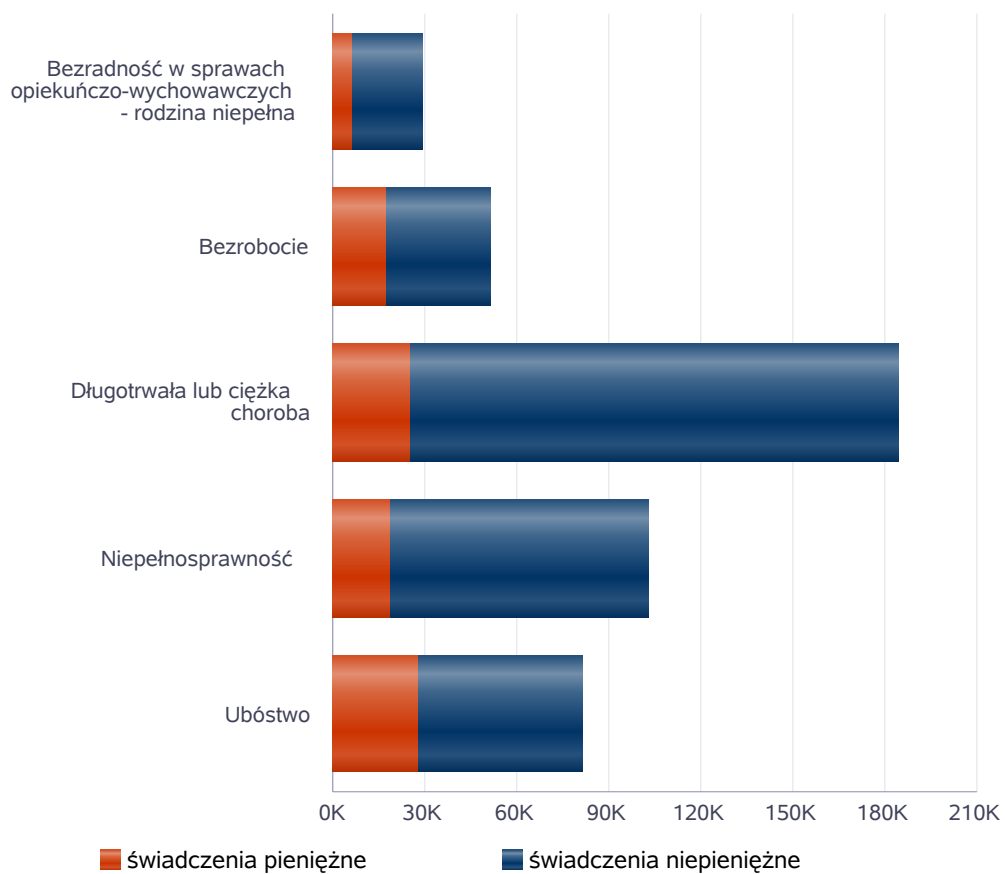

Główne powody przyznania świadczeń w roku

Powód przyznania	Ogółem	Liczba świadczeń	
		świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	184 693	159 530	25 163
Niepełnosprawność	103 368	84 631	18 737
Ubóstwo	81 492	53 301	28 191
Bezrobocie	51 602	34 261	17 341
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	29 411	22 641	6 770

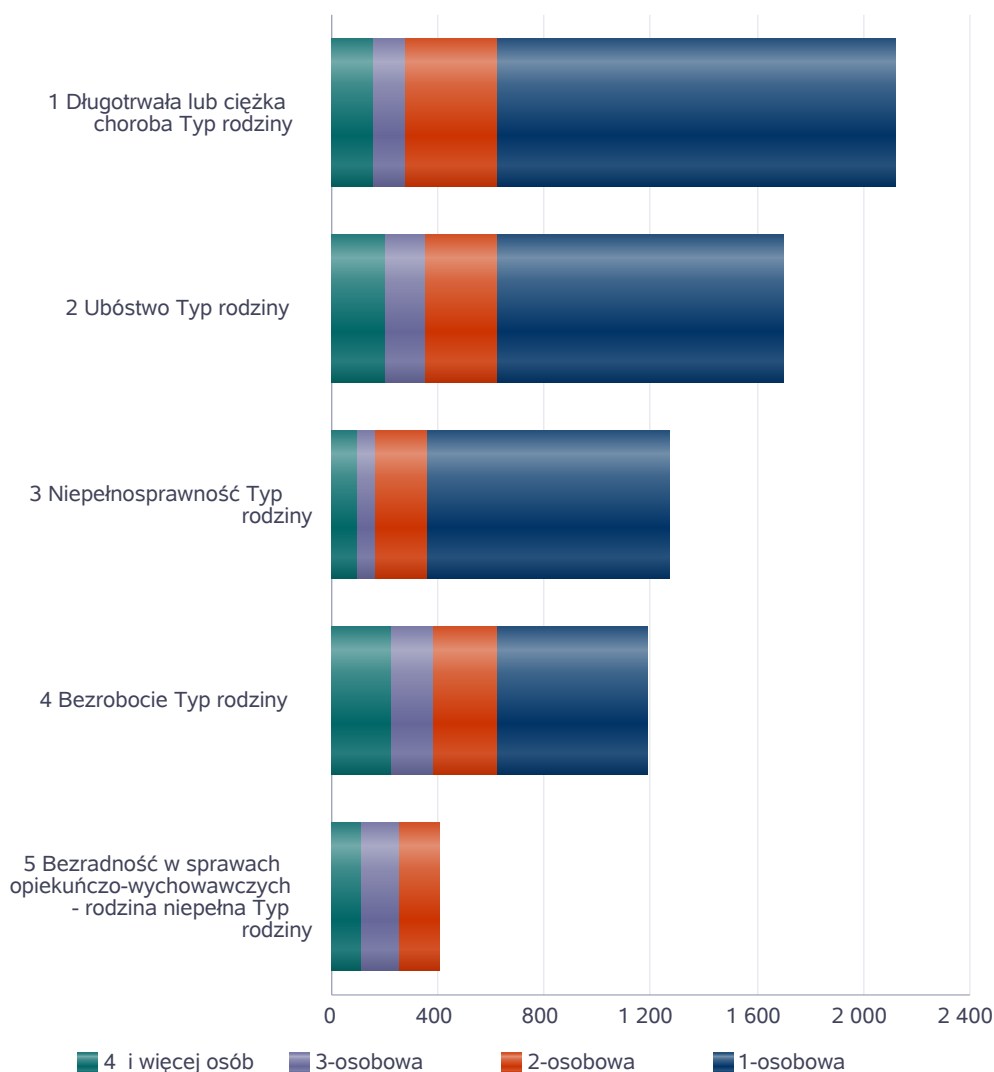
Liczba świadczeń

Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych

Powód przyznania	Ogółem	Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny
		1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej osób
Długotrwała lub ciężka choroba	2 125	1 504	341	121	159
Ubóstwo	1 700	1 077	266	154	203
Niepełnosprawność	1 274	914	198	61	101
Bezrobocie	1 188	564	239	161	224
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	404	1	148	145	110

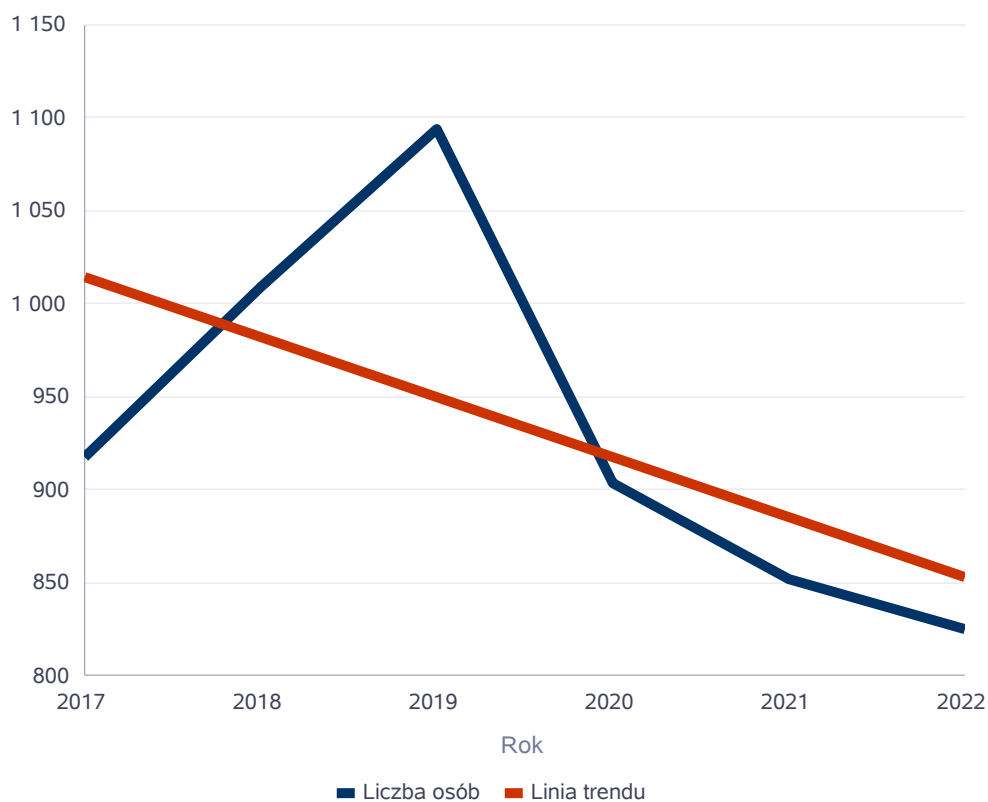
Liczba rodzin pobierających świadczenia wg powodów

Liczba osób korzystających ze usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	918
2018	1 009
2019	1 094
2020	904
2021	852
2022	825

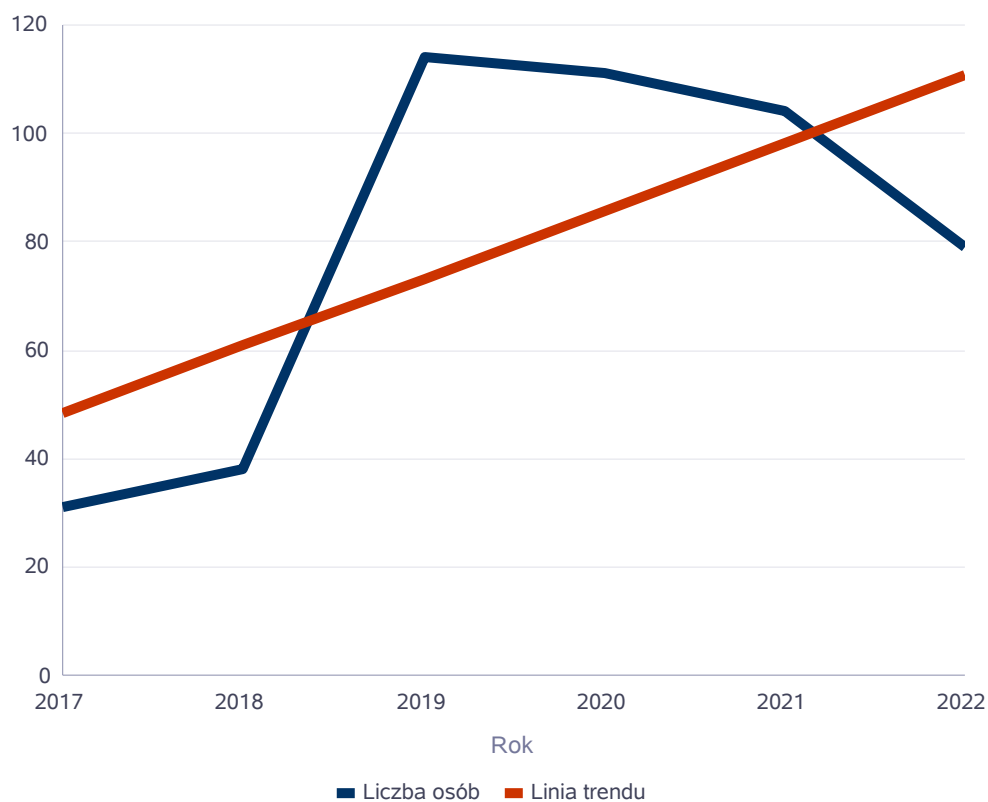
Liczba osób

Liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	31
2018	38
2019	114
2020	111
2021	104
2022	79

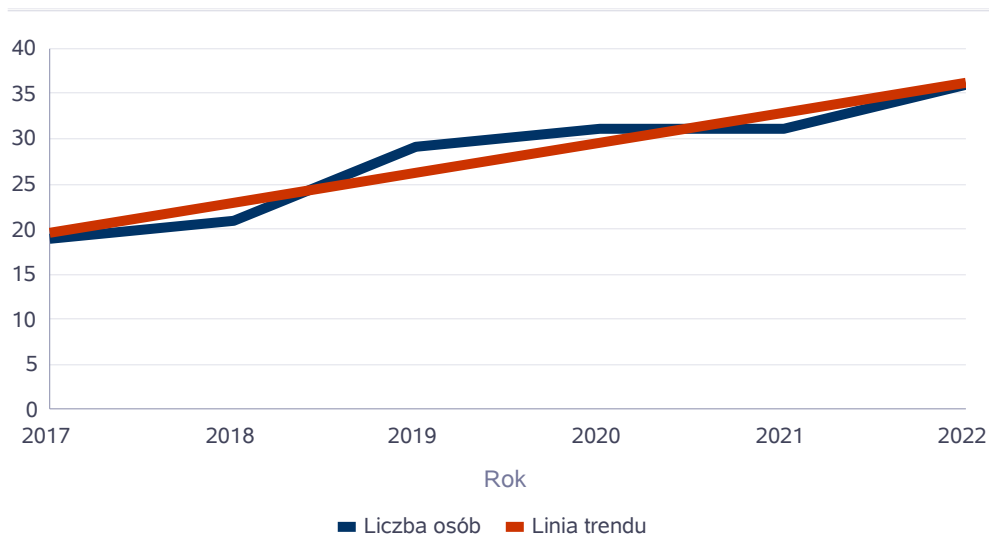
Liczba osób

Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

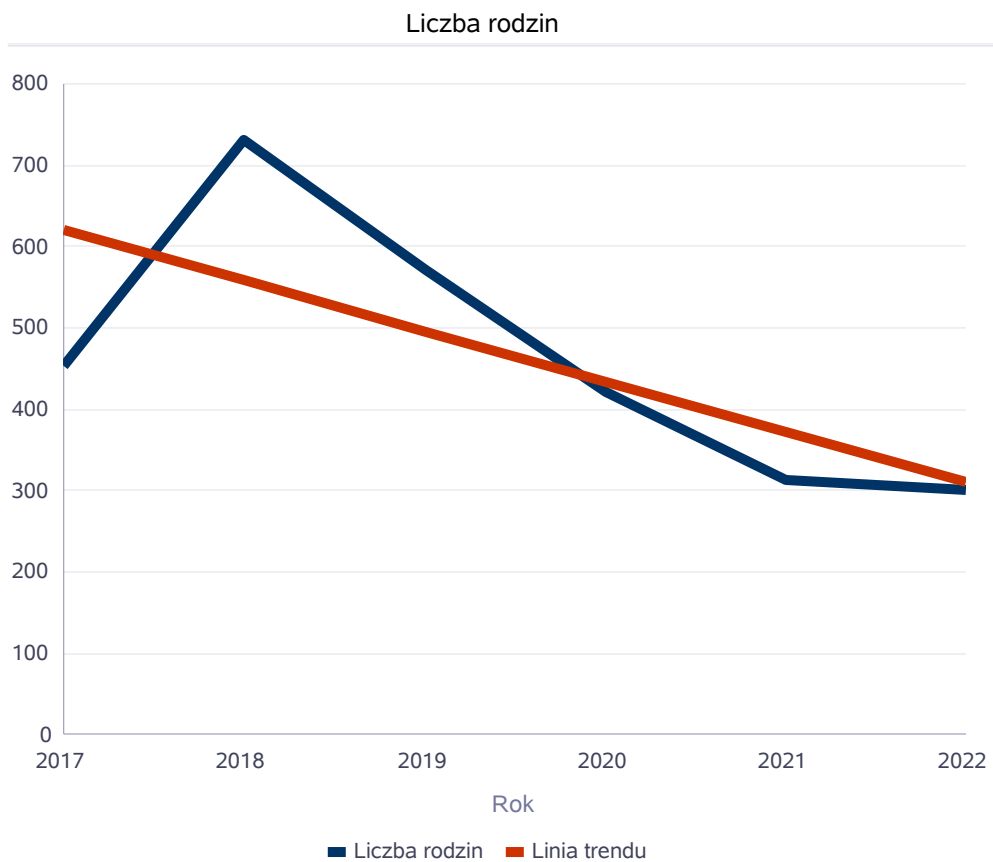
Rok	Liczba osób
2017	19
2018	21
2019	29
2020	31
2021	31
2022	36

Liczba osób

Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

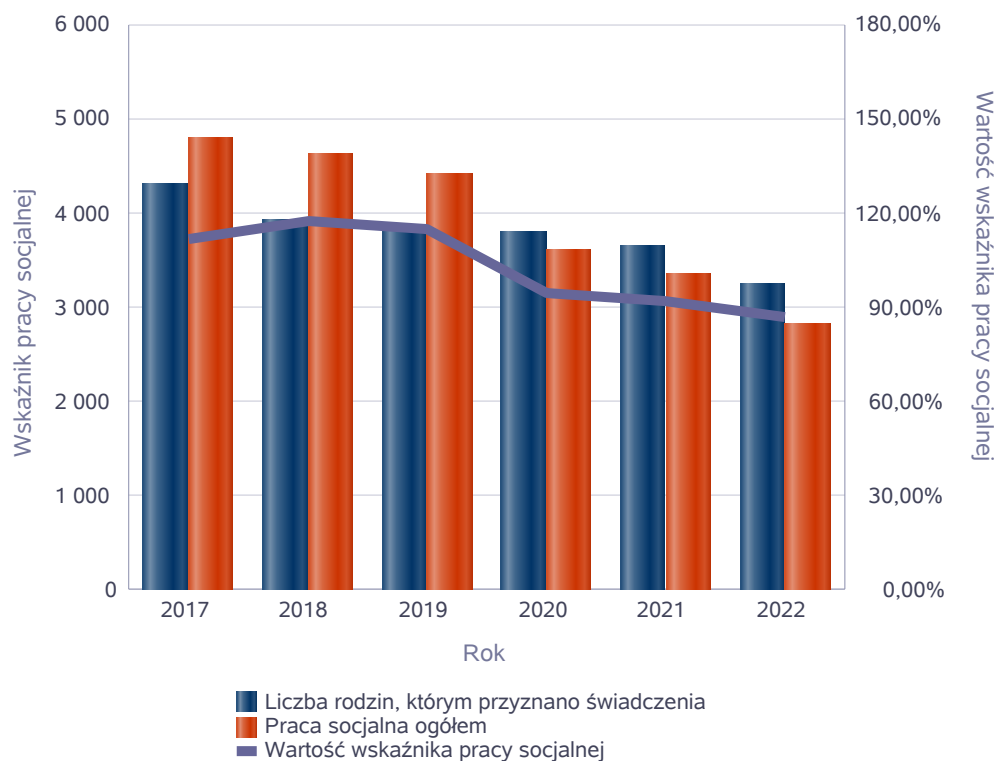
Rodzaj	Liczba rodzin w latach					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Poradnictwo specjalistyczne	452	732	570	422	314	301

Wskaźnik pracy socjalnej - wskaźnik obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wskaźnik pracy socjalnej	111,53%	117,37%	114,91%	94,72%	91,65%	86,90%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	4 300	3 937	3 836	3 809	3 654	3 252
Praca socjalna ogółem	4 796	4 621	4 408	3 608	3 349	2 826

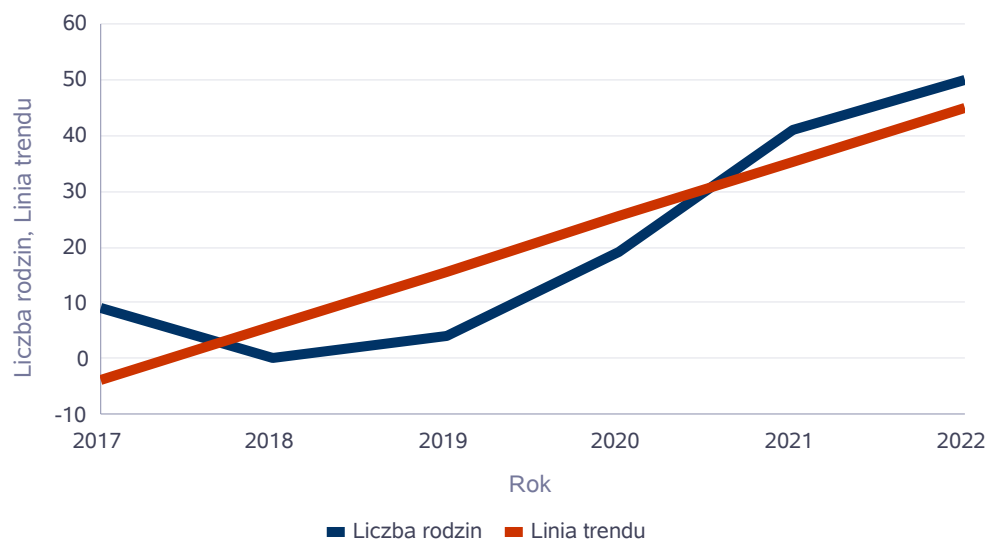
Wskaźnik pracy socjalnej

Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

Udzielone świadczenia	Liczba rodzin					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Interwencja kryzysowa	9	0	4	19	41	50

Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

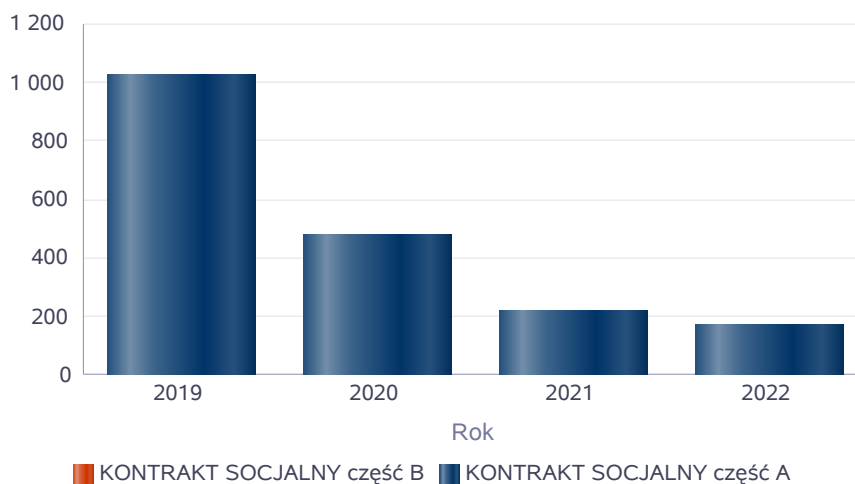

Kontrakt socjalny

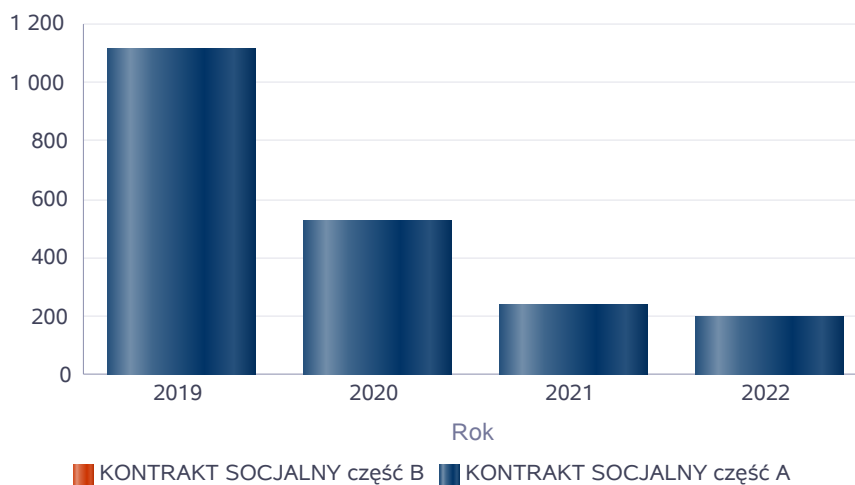
Wskaźnik obliczany jako udział osób objętych kontraktem socjalnym typu A i typu B w ogólnej liczbie osób nim objętych

Rok	Praca socjalna	Liczba kontraktów/projektów	Liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi
2019	KONTRAKT SOCJALNY część A	1 020	1 105
	KONTRAKT SOCJALNY część B	5	5
2020	KONTRAKT SOCJALNY część A	482	526
	KONTRAKT SOCJALNY część B	0	0
2021	KONTRAKT SOCJALNY część A	220	239
	KONTRAKT SOCJALNY część B	0	0
2022	KONTRAKT SOCJALNY część A	172	199
	KONTRAKT SOCJALNY część B	0	0

Liczba kontraktów/projektów

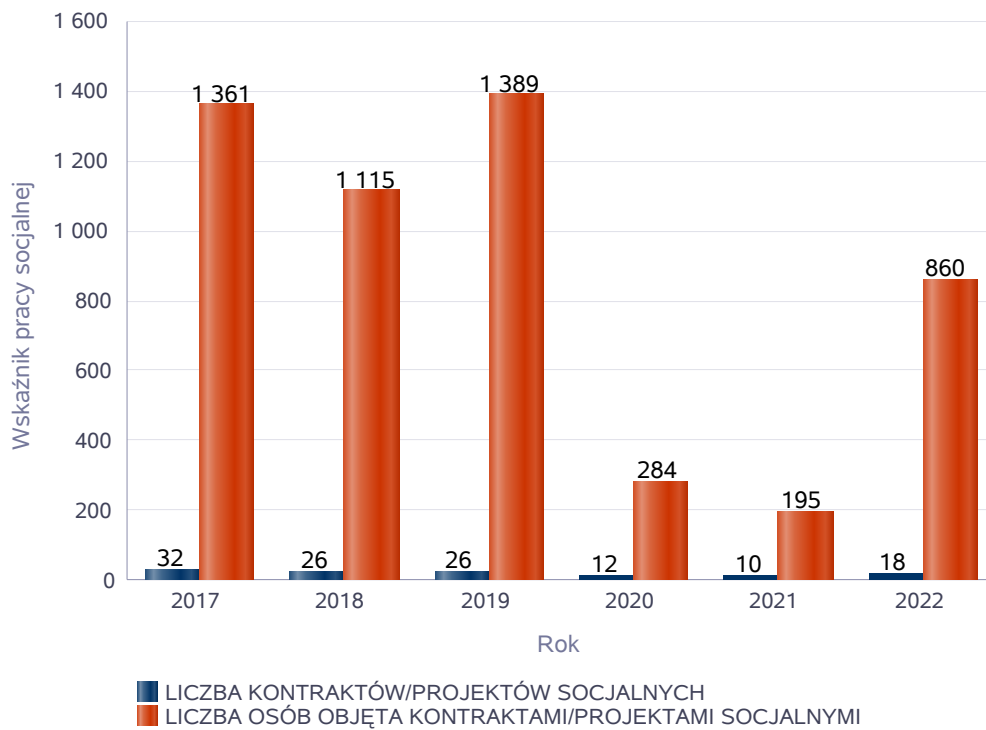

Liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi

Liczba projektów społecznych w odniesieniu do liczby osób nimi objętych

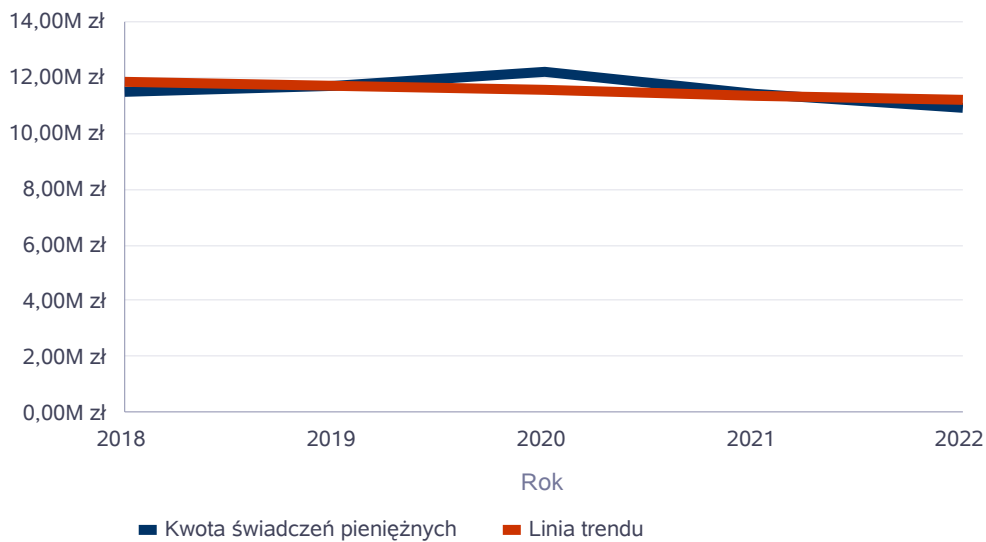
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LICZBA KONTRAKTÓW/PROJEKTÓW SOCJALNYCH	32	26	26	12	10	18
LICZBA OSÓB OBJĘTA KONTRAKTAMI/PROJEKTAMI SOCJALNYMI	1 361	1 115	1 389	284	195	860

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
2018	11 514 752,60 zł
2019	11 674 728,02 zł
2020	12 179 754,64 zł
2021	11 383 059,37 zł
2022	10 884 992,35 zł

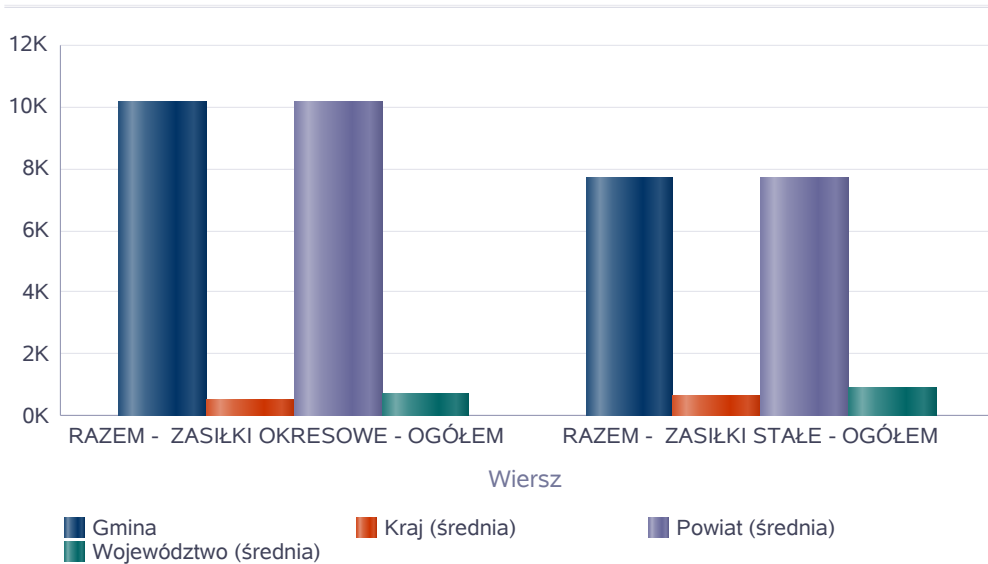
Kwota świadczeń pieniężnych

Podstawowe statystyki dla świadczeń pieniężnych

Poziom	Wiersz	Liczba świadczeń
Gmina	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	10 167
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	7 666
Powiat (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	10 167
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	7 666
Województwo (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	743
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	951
Kraj (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	544
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	683

Liczba świadczeń

**DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA
w całym okresie sprawozdawczym**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	8 696	8 511	8 634
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	4 178	3 816	3 926
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	2 504	2 274	2 339
Wiek 0-17	4	450	484	498
Wiek produkcyjny *	5	2 545	2 248	2 313
Wiek poprodukcyjny **	6	1 183	1 084	1 115
Liczba rodzin	7	3 654	3 252	3 346
Liczba osób w rodzinach	8	6 419	5 551	5 711
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	2 260	2 048	2 107
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	1 337	1 192	1 226
Wiek 0-17	11	214	231	238
Wiek 18-59	12	1 232	1 055	1 085
Wiek 60 lat i więcej	13	814	762	784
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	4 571	4 261	4 376
Liczba rodzin	15	4 241	3 953	4 051
Liczba osób w rodzinach	16	7 315	6 840	7 012
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	17	220	172	182
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	239	199	209

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA - ZADANIA OPS oraz MOPS, MOPR

W 2022 roku w mieście Sosnowiec z pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych skorzystały 2 364 osoby, w postaci świadczeń niepieniężnych 1 974 osoby.

Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 544 osób.

W gminie funkcjonowało 15 asystentów rodziny, którzy objęli swoją opieką 259 rodzin.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w podziale na zasiłki stałe, okresowe oraz celowe, liczby asystentów rodziny, liczby rodzin wspierających, liczby rodzin objętych pracą asystenta rodziny.

Dane o osobach korzystających z pomocy i wsparcia GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR wypełniają wyłącznie gminy i miasta na prawach powiatu w całym okresie sprawozdawczym

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	852	777	790
Kwota świadczeń w złotych	2	4 034 082	4 181 118	4 234 874
W tym: (wiersze 3-6)				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	696	634	656
Kwota świadczeń w złotych	4	3 547 987	3 700 459	3 747 863
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	169	157	144
Kwota świadczeń w złotych	6	486 095	480 659	487 011
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	1 734	1 533	1 594
Kwota świadczeń w złotych	8	3 734 129	3 627 286	3 829 528
W tym: (wiersze 9-16)				
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	1 053	875	909
Kwota świadczeń w złotych	10	2 504 818	2 144 778	2 299 770
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	11	239	293	303
Kwota świadczeń w złotych	12	286 997	360 695	396 930

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	450	386	398
Kwota świadczeń w złotych	14	532 907	499 560	551 230
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	16	0	0	0
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY				
Liczba osób	19	2 674	2 286	2 410
Kwota świadczeń w złotych	20	3 840 853	3 083 872	3 660 252
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	2 257	2 002	2 270
Kwota świadczeń w złotych	22	3 267 908	2 657 746	3 219 396
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK OGÓLEM				
Liczba osób	25	573	597	574
Kwota świadczeń w złotych	26	281 317	377 917	680 604
W tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	27	429	471	477
Kwota świadczeń w złotych	28	121 049	192 759	320 304
W tym (z wierszy 25-26):				
POSIŁEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	29	573	597	574
Kwota świadczeń w złotych	30	281 317	377 917	680 504
W tym (z wierszy 29-30):				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	429	471	477
Kwota świadczeń w złotych	32	121 049	192 759	320 304
SCHRONIENIE - OGÓLEM				
Liczba osób	33	363	335	335
Kwota świadczeń w złotych	34	920 805	1 035 233	1 035 233
UBRANIE				
Liczba osób	35	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	36	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba osób	37	47	63	63
Kwota świadczeń w złotych	38	89 575	120 071	120 071
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	525	544	544
Kwota świadczeń w złotych	40	17 848 340	22 491 470	25 000 000
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	277	259	270
Liczba rodzin wspierających	42	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	43	15	15	15
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	0	0	0

3.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

Na koniec roku 2022 rodzinną pieczę zastępczą w mieście objętych było łącznie 341 dzieci (w tym 46 pełnoletnich wychowanków nadal przebywających), które przebywały w 231 rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka.

Na terenie powiatu 51 pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej zdecydowało o opuszczeniu rodziny, a 47 z nich zostało objętych procesem usamodzielnienia.

W mieście zatrudniano 18 koordynatorów pieczy zastępczej oraz funkcjonowało 6 rodzin pomocowych.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby osób korzystających z indywidualnego programu integracji cudzoziemców, liczby rodzin i dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, kwoty świadczeń ze względu na typ rodziny, w której umieszczono dziecko w pieczy zastępczej, kwoty świadczeń dodatku wychowawczego w różnych typach pieczy zastępczej, strukturę liczby osób usamodzielnionych w rozbiciu na pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze, pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze, pełnoletnie osoby opuszczające instytucje, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kwotę świadczeń na usamodzielnienia.

Liczba osób korzystających z indywidualnego programu integracji cudzoziemców w województwie

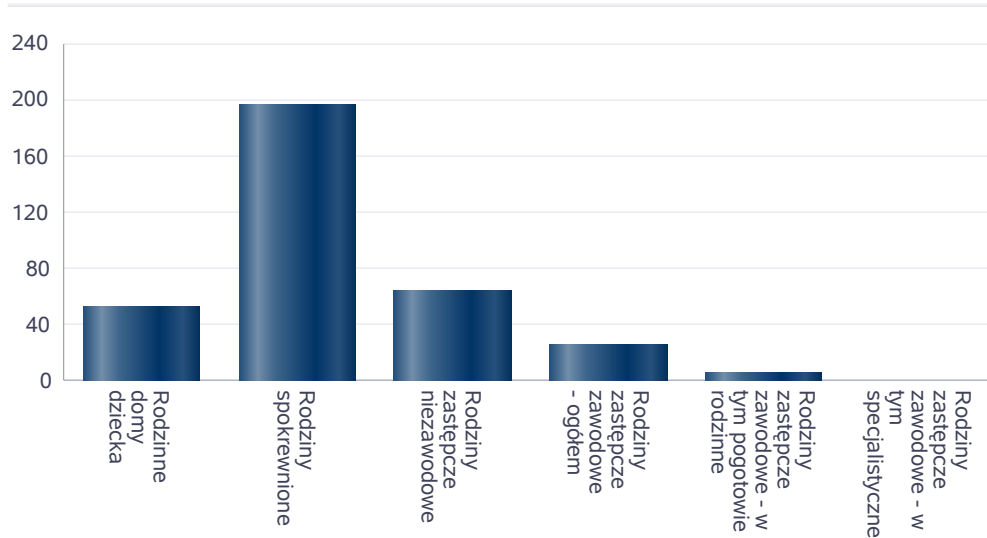
	Liczba osób					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Powiat m. Sosnowiec	0	0	0	0	1	2
śląskie	5	10	5	0	15	88

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach, rodzinach spokrewnionych z dzieckiem, w rodzinach zastępczych niezawodowych, zastępczych zawodowych, w tym rodzinach zastępczych specjalistycznych, rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego

Forma pieczy:	Liczba dzieci
Rodzinne domy dziecka	53
Rodziny spokrewnione	197
Rodziny zastępcze niezawodowe	65
Rodziny zastępcze zawodowe - ogółem	26
Rodziny zastępcze zawodowe - w tym pogotowie rodzinne	6
Rodziny zastępcze zawodowe - w tym specjalistyczne	0

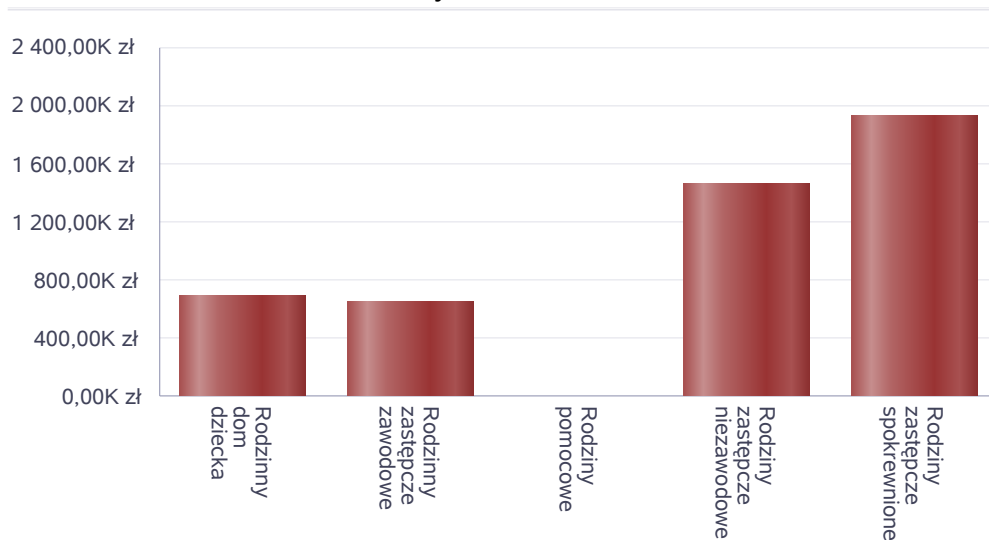
Liczba dzieci

Kwoty świadczeń ze względu na typ rodziny, w której umieszczono dziecko

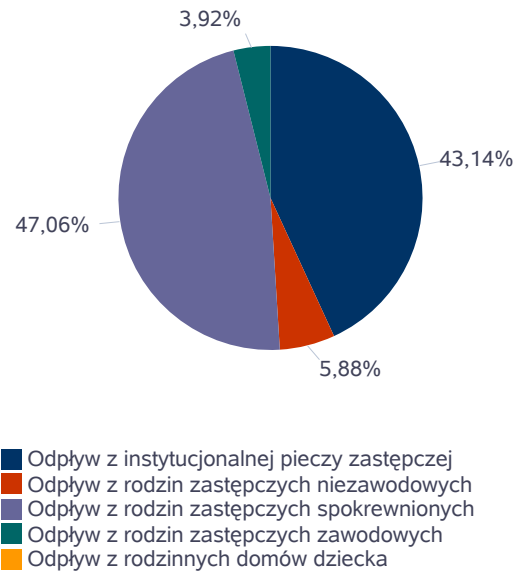
Rodzaj świadczenia	Rodzinny dom dziecka	Rodzinny zastępcze zawodowe	Rodziny pomocowe	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze spokrewnione
Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka	695 817,00 zł	646 500,00 zł	7 518,00 zł	1 452 447,00 zł	1 924 285,00 zł

Kwoty świadczeń

Liczba osób usamodzielnionych w rozbiciu na pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze, pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawczej

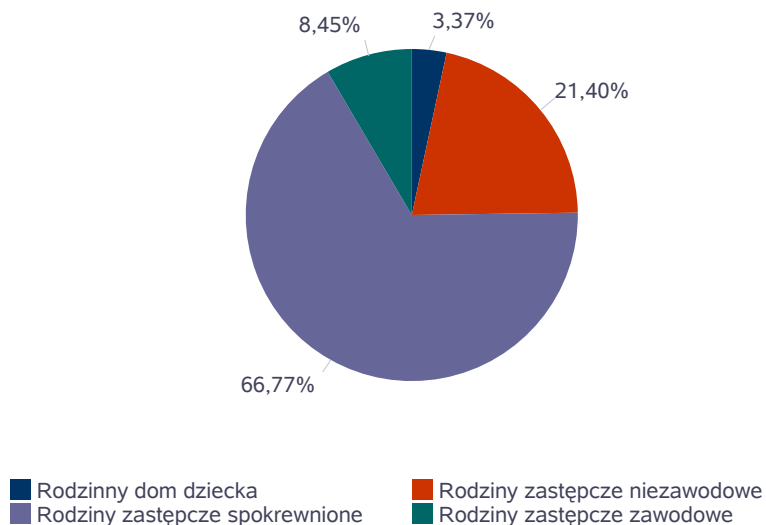
Grupa	Odływ z instytucjonalnej pieczy zastępczej	Odływ z rodzin zastępczych niezawodowych	Odływ z rodzin zastępczych spokrewnionych	Odływ z rodzin zastępczych zawodowych	Odływ z rodzinnych domów dziecka
Dzieci powyżej 18 roku życia	22	3	24	2	0

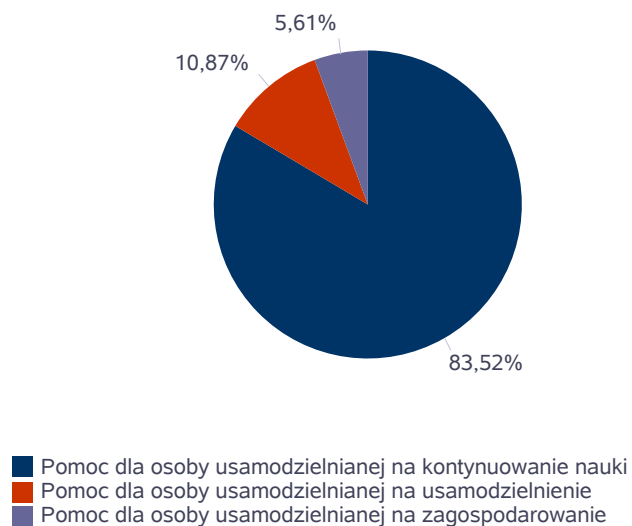
Kwota w złotych ogółem świadczeń na usamodzielnienia w rozbiciu na pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze

Rodzaj usamodzielnienia	Rodzinny dom dziecka	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze zawodowe
Pomoc dla osoby usamodzielnianej na kontynuowanie nauki	13 990,00 zł	70 786,00 zł	266 497,00 zł	37 564,00 zł
Pomoc dla osoby usamodzielnianej na usamodzielnienie	0,00 zł	23 517,00 zł	27 065,00 zł	0,00 zł
Pomoc dla osoby usamodzielnianej na zagospodarowanie	1 695,00 zł	5 345,00 zł	17 298,00 zł	1 782,00 zł

Procentowy udział wydatków wg rodzaju placówki

Procentowy udział wydatków wg rodzaju usamodzielnienia

**Dane o osobach korzystających z pomocy i wsparcia
POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR
wypełniają wyłącznie powiaty i miasta na prawach powiatu
w całym okresie sprawozdawczym**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE				
Liczba osób korzystających z usług	1	0	0	0
USAMODZIELNIENIE				
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE, O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	2	15	6	4
Kwota świadczeń w złotych	3	70 168	46 672	23 146
W TYM: (od poz. 4 do poz. 9)				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba osób	4	2	3	1
Kwota świadczeń w złotych	5	7 052	16 533	5 511
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	6	14	9	4
Kwota świadczeń w złotych	7	61 353	28 302	12 124
POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE W FORMIE RZECZOWEJ				
Liczba osób	8	1	1	3
Kwota świadczeń w złotych	9	1 763	1 837	5 511
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	3 169 194	3 481 923	3 793 488
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	146	115	50
Wartość dofinansowania w złotych	12	837 367	908 466	500 000
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	416	422	540
Wartość dofinansowania w złotych	14	536 714	541 657	885 000
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	626	538	500
Wartość dofinansowania w złotych	16	1 216 361	1 184 099	1 456 800
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	108	135	150
Wartość dofinansowania w złotych	18	557 815	811 160	900 000
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z form wsparcia pomocy społecznej ogółem	19	80	92	100
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	20	3	3	3
Liczba niepełnosprawnych uczestników	21	92	97	97
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	22	20 937	35 521	50 000
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA				
Wartość dofinansowania w złotych	23	0	1 020	1 688

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Liczba pobierających w roku oceny świadczenie wychowawcze wyniosła 18 736 rodzin.

W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 1 874 rodziny (co stanowi spadek o 9,1% w stosunku do roku poprzedniego).

Całkowita kwota wydana na świadczenia wychowawcze wyniosła 67 945 308 zł (wraz z obsługą).

Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 1 539 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 226 rodzin (co stanowi spadek o 12,9% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 4 587 865 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 762 154 zł.

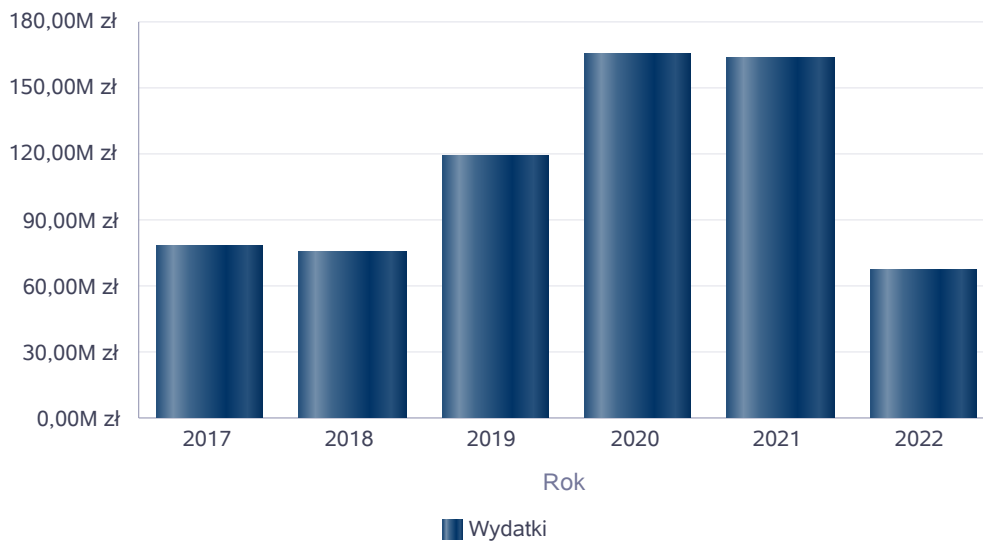
Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: kwoty świadczenia wychowawczego w ciągu roku, liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, liczby i kwot świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna, świadczeń alimentacyjnych.

Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń

Rok	Wydatki
2017	78 377 164,00 zł
2018	75 697 708,00 zł
2019	119 056 944,00 zł
2020	165 273 335,00 zł
2021	163 465 322,00 zł
2022	67 404 655,00 zł

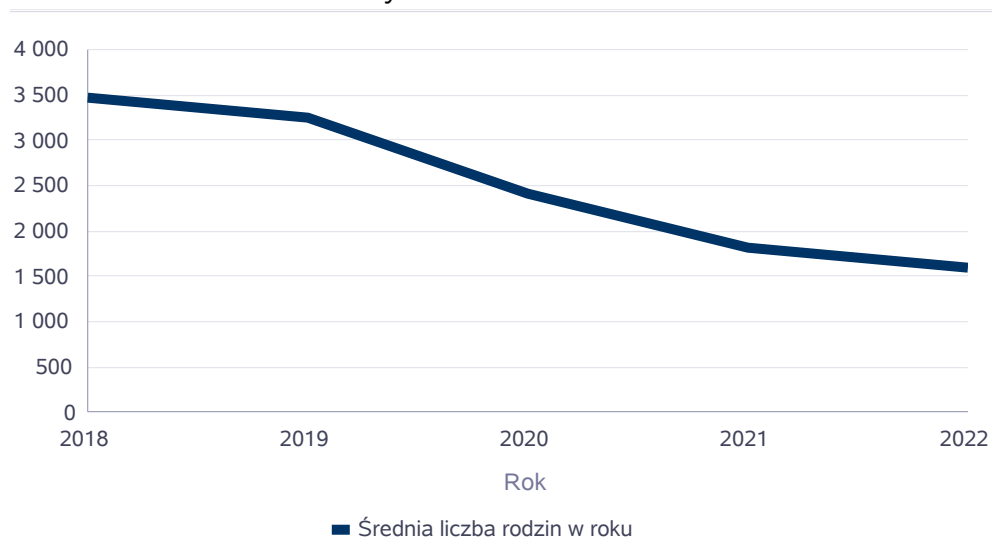
Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

	Liczba rodzin				
	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami	3 463	3 256	2 408	1 818	1 583

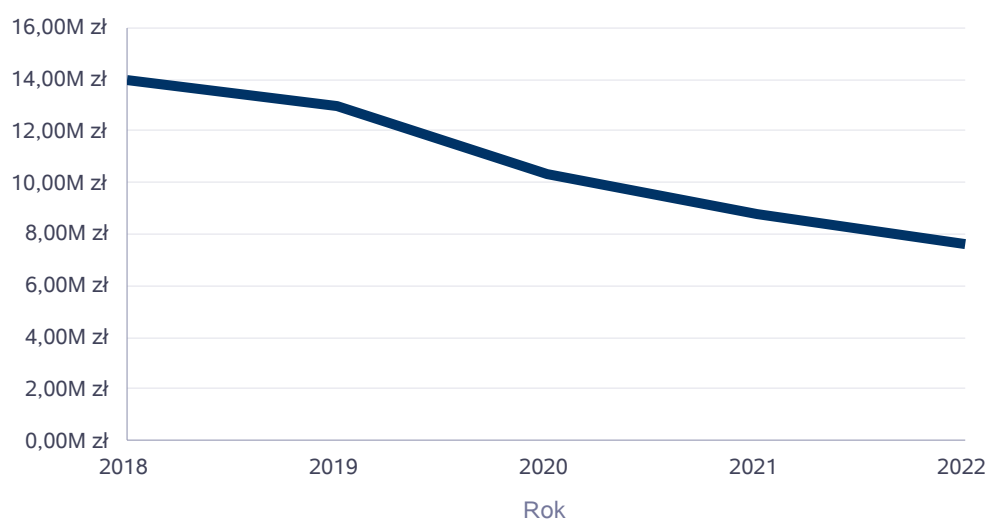
Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami

Kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku

Rok	Kwota
2018	13 969 228,20 zł
2019	12 929 189,35 zł
2020	10 364 143,70 zł
2021	8 769 474,07 zł
2022	7 646 365,67 zł

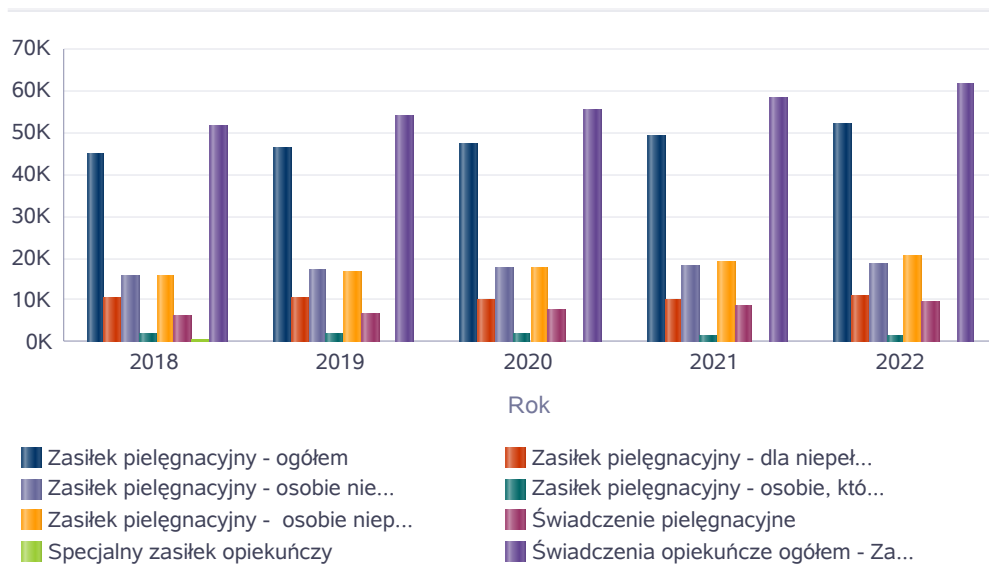
Kwota zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń				
	2018	2019	2020	2021	2022
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	44 734	46 597	47 340	49 456	51 924
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	10 718	10 659	9 980	10 389	10 977
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	15 995	17 129	17 613	18 135	18 618
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	2 124	2 027	2 030	1 842	1 748
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	15 897	16 782	17 717	19 090	20 581
Świadczenie pielęgnacyjne	6 331	6 939	7 966	8 857	9 804
Specjalny zasiłek opiekuńczy	534	238	142	51	49
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	51 599	53 774	55 448	58 364	61 777

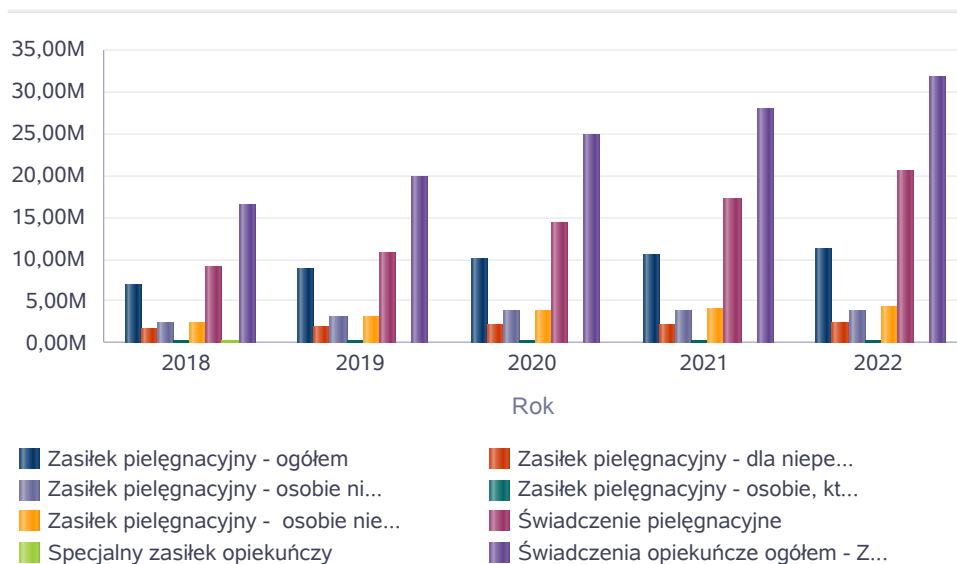
Liczba świadczeń

Kwota świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna

Świadczenia opiekuńcze	Kwota świadczeń				
	2018	2019	2020	2021	2022
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	7 067 353,00	8 811 300,00	10 206 453,00	10 673 253,00	11 205 912,00
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	1 691 571,00	2 008 526,00	2 146 826,00	2 241 922,00	2 367 956,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	2 527 514,00	3 242 050,00	3 799 941,00	3 913 796,00	4 018 725,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	335 623,00	384 409,00	438 124,00	397 579,00	377 289,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	2 512 645,00	3 176 315,00	3 821 562,00	4 119 956,00	4 441 942,00
Świadczenie pielęgnacyjne	9 117 960,00	10 930 702,00	14 451 099,00	17 226 473,00	20 575 032,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	279 837,00	147 560,00	87 480,00	31 620,00	30 380,00
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	16 465 150,00	19 889 562,00	24 745 032,00	27 931 346,00	31 811 324,00

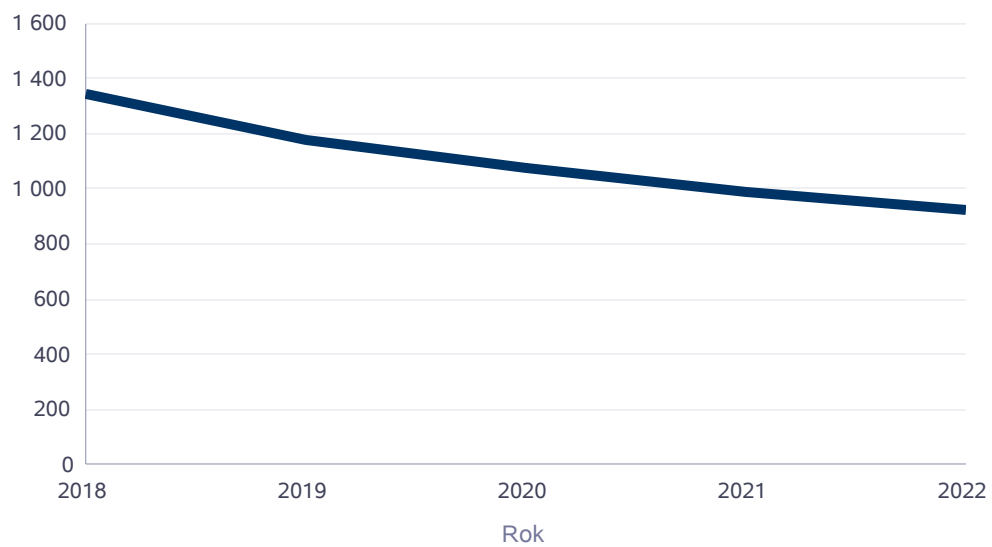
Kwota świadczeń

Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

	Liczba osób				
	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	1 344	1 176	1 074	991	925

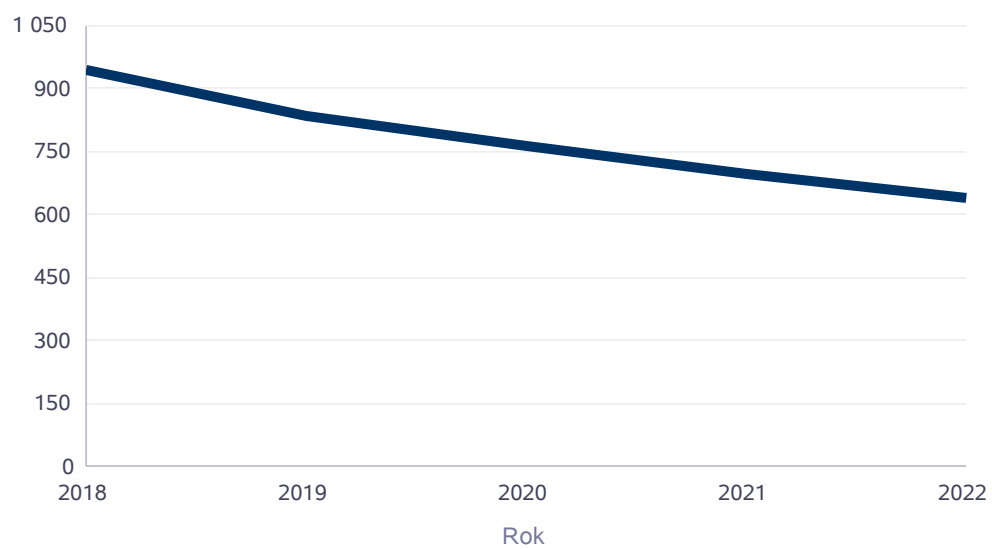
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

	Liczba rodzin				
	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	945	836	763	695	639

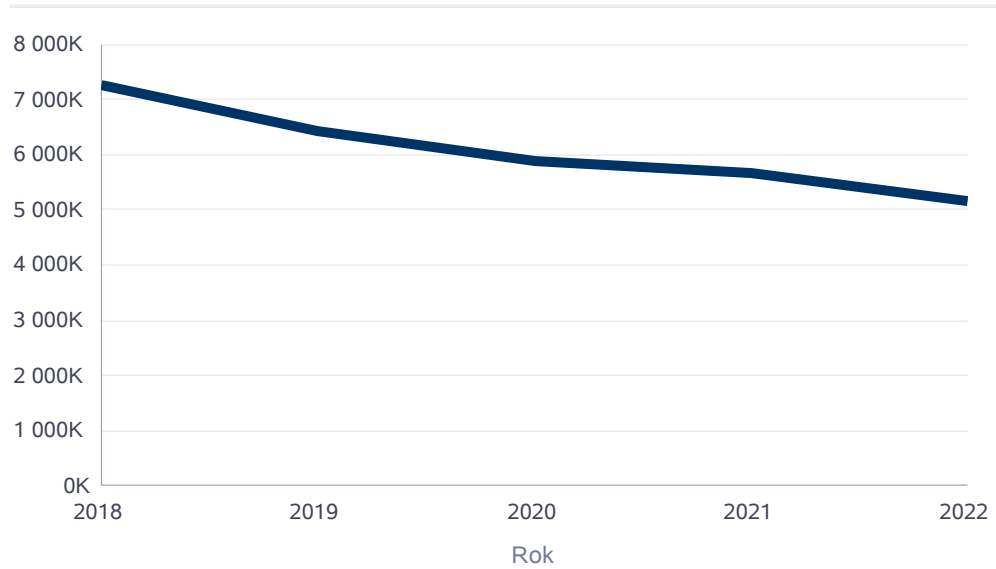
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych latach [w zł]

	Kwota				
	2018	2019	2020	2021	2022
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego	7 262 313	6 447 649	5 901 883	5 663 380	5 168 974

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	3 548	3 598	3 648
Kwota świadczeń w złotych	2	8 972 114	9 599 975	10 000 000
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	1 004	692	0
Kwota świadczeń w złotych	4	119 246	38 931	0

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W Sosnowcu prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej:

- 2 środowiskowe domy samopomocy (ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi „Salve” przy ulicy Lenartowicza oraz ŚDS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie przy ul. Grota-Roweckiego z filią przy ul. Wojska Polskiego),
- 3 dzienne domy pomocy społecznej (DDPS dla osób w podeszłym wieku z siedzibami przy ul. Szybkowej i Szymanowskiego, DDPS Senior+ przy ul. Żeromskiego i DDPS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną przy ul. Grota-Roweckiego),
- Schronisko - Ośrodek Opiekuńczy dla Bezdomnych przy ul. Piotrkowskiej,
- Ogrzewalnia przy ul. Piotrkowskiej,
- Łaźnia przy ul. Piotrkowskiej,
- Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży przy ul. Szymanowskiego,
- Stołówka Środowiskowa przy ul. Szymanowskiego i Pl. Kościuszki,
- 2 domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym przy ulicy Andersa i Jagiellońskiej,
- 2 mieszkania chronione dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze przy ulicy Szymanowskiego,
- Ośrodek interwencji kryzysowej przy ulicy Szymanowskiego i ulicy Kraszewskiego.

W strukturach MOPS działa Klub Integracji Społecznej realizujący zadania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej, skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie.

Miejskie zasoby pomocowe uzupełniają:

- 2 warsztaty terapii zajęciowej prowadzone przez organizacje pozarządowe (Fundację im. Brata Alberta oraz Towarzystwo Przyjaciół Dzieci),
- prowadzone przez Caritas Noclegownia Caritas „Spokojna Noc” przy ul. Kaliskiej oraz Diecezjalny Dom Matki i Dziecka przy ulicy Gabrieli Zapolskiej,
- 2 placówki wsparcia dziennego: prowadzone przez Zgromadzenie Zakonne Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus w Sosnowcu przy ulicy Matki Teresy Kierocińskiej oraz przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów” przy ulicy Czolgistów,
- Klub „Senior+” przy ul. Jodłowej 4, który działa od 2021 r., utworzony w ramach programu wieloletniego „Senior+”,
- w ramach programu osłonowego „Sami dla Siebie” (obowiązuje od września 2022 roku), którego realizatorem jest Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia zostało utworzone samodzielne mieszkanie grupowe dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, które należy do zasobów gminy i zlokalizowane jest przy ul. Pawiej. Mieszkanie przeznaczone jest maksymalnie dla 4 osób. Prawo do zamieszkania w nim mają dorosłe osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności intelektualnej, które złożyły wniosek lub wyraziły

zgodę oraz przeszły trening kształcenia samodzielności w mieszkaniu chronionym wspomaganym i/lub treningowym.

Na terenie Sosnowca działają również mieszkania chronione:

- 3 readaptacyjne dla osób niepełnosprawnych intelektualnie (jedno przy ulicy Niweckiej oraz dwa przy ulicy Przejazd - w ramach programu „Za Życiem”),
- jedno mieszkanie wspierające dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w tym szczególnie dla osób z autyzmem, z terenu miasta Sosnowca przy ul. Chemicznej.

Dodatkowo w ramach projektu „Tyle wsparcia w całym mieście” współfinansowanego ze środków EFS w ramach RPO WSL (Poddziałanie 9.1.5 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym) realizowanego przez MOPS, działa mieszkanie treningowe przy ul. Małachowskiego 36. W ramach funkcjonowania mieszkania prowadzone były zajęcia terapeutyczne w systemie dziennym.

W 2022 r. utworzono kolejne mieszkanie chronione wspierane przy ul. Przejazd dla osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w ramach Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

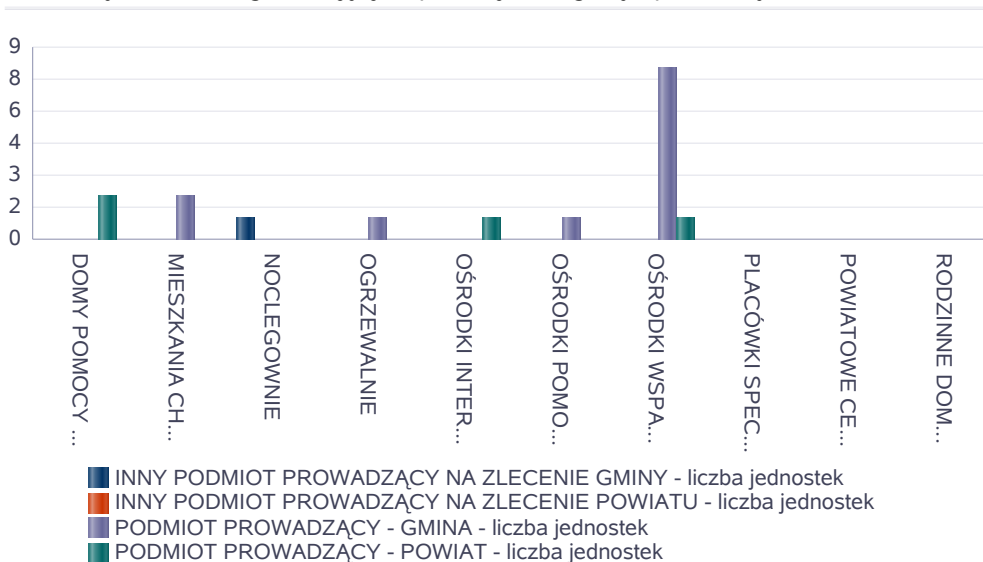
Miasto Sosnowiec dysponuje dużym zapleczem instytucjonalnym pomocy i wsparcia. Nie zabezpiecza ono jednak wystarczająco potrzeb mieszkańców. Największe potrzeby dotyczą typów domów pomocy społecznej, których Miasto na swoim terenie nie posiada: dla osób przewlekle somatycznie chorych, przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie a także niepełnosprawnych fizycznie.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby placówek w podziale na typ i instytucje prowadzącą, liczby miejsc i liczby osób korzystających z placówek, wskaźnik nasycenia usługami w postaci domów pomocy społecznej.

Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w podziale na instytucję prowadzącą

Jednostka	INNY PODMIOT PROWADZĄCY NA ZLECENIE GMINY - liczba jednostek	INNY PODMIOT PROWADZĄCY NA ZLECENIE POWIATU - liczba jednostek	PODMIOT PROWADZĄCY - GMINA - liczba jednostek	PODMIOT PROWADZĄCY - POWIAT - liczba jednostek
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	0	0	0	2
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM	0	0	2	0
NOCLEGOWNIE	1	0	0	0
OGRZEWALNIE	0	0	1	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM		0		1
OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ			1	
OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	0	0	8	1
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA OGÓŁEM		0		0
POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE				0
RODZINNE DOMY POMOCY	0			

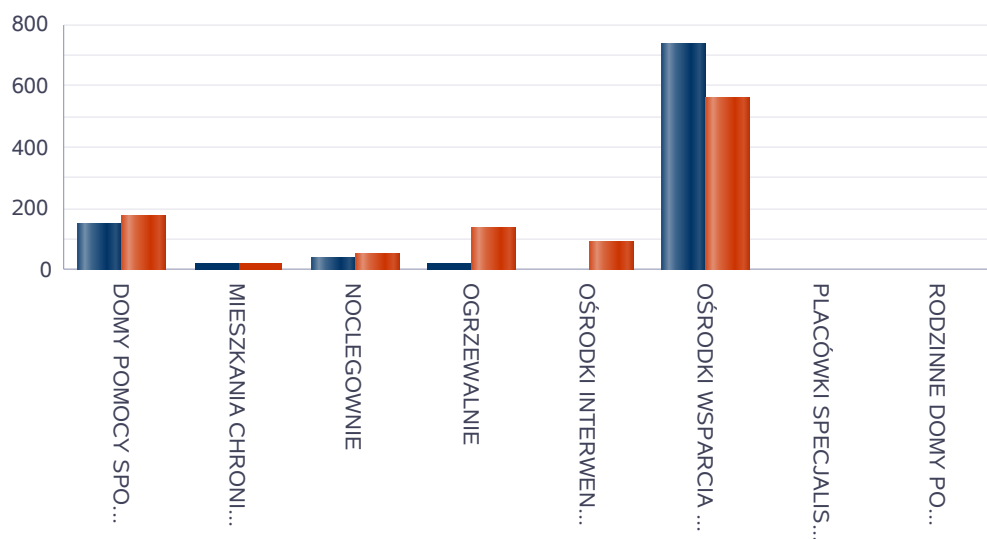
Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym

Rodzaj placówki	liczba miejsc	liczba osób korzystających
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	150	181
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM	20	21
NOCLEGOWNIE	40	54
OGRZEWALNIE	20	141
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM		92
OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	740	563
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA OGÓŁEM		0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	0

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym

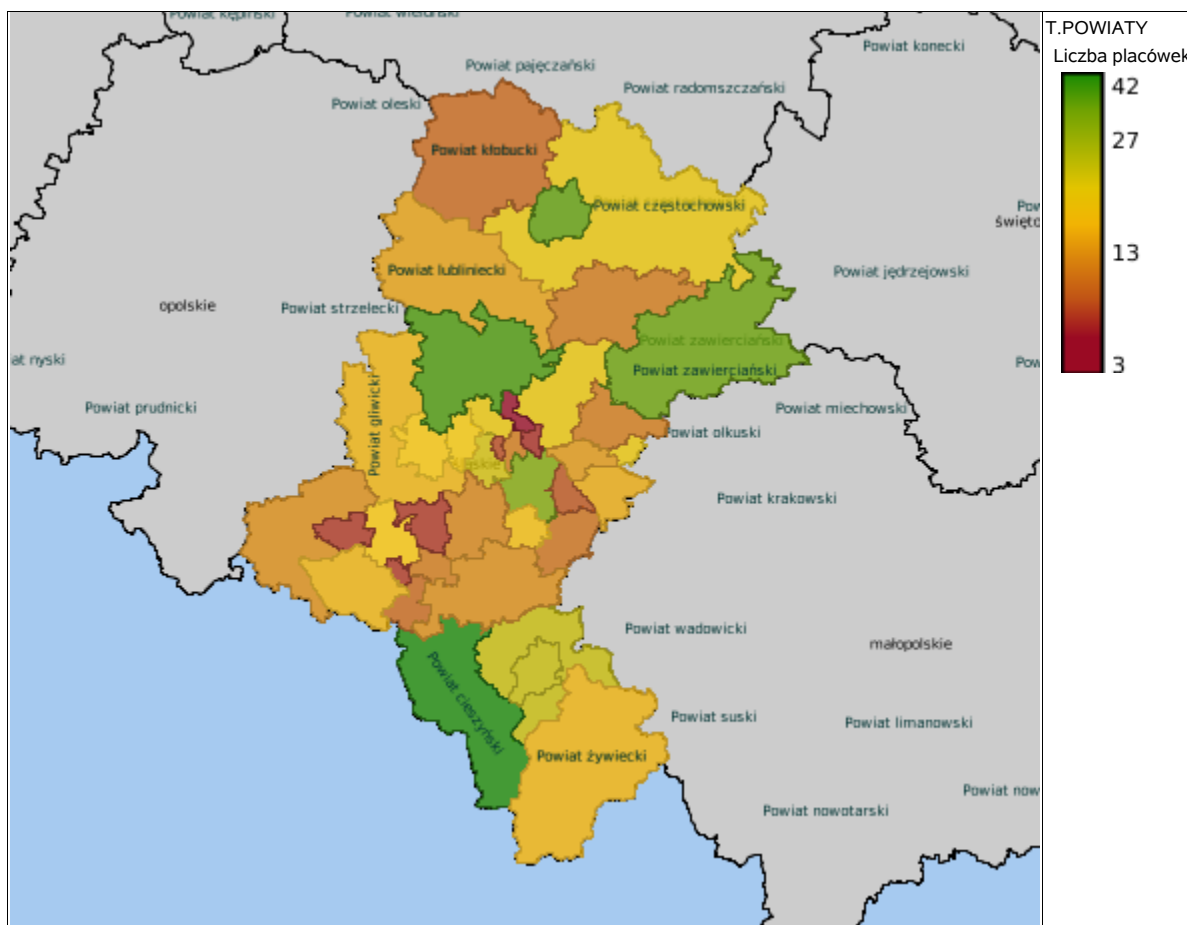

Rozmieszczenie jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu ponadgminnym

Powiat	Ogółem	DOMY POMOCY SPOŁ.	MIESZK. CHRONIONE OG.	NOCLE - GOWNIE	OGRZE - WALNIE	OŚR. INTER - WENCJI KRYZYS. OG.	OŚR. POM. SPOŁ.	OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	PLAC. SPEC. PORAD.	POWIAT. CENTRA POM. RODZ.	RODZ. DOMY POM.
Powiat bielski (śląskie)	21	1	5	1	0		10	4			0
Powiat bieruńsko-łędziński	9	0	2	0	0		5	2			0
Powiat będziński	15	1	1	0	0		8	5			0
Powiat cieszyński	30	2	11	1	0		12	4			0
Powiat częstochowski	19	0	0	0	0		16	3			0
Powiat gliwicki	12	0	0	0	0		8	4			0
Powiat kłobucki	9	0	0	0	0		9	0			0
Powiat lubliniecki	13	1	2	0	0		8	2			0
Powiat m. Bielsko-Biała	22	0	10	1	0		1	10			0
Powiat m. Bytom	16	0	8	1	1		1	5			0
Powiat m. Chorzów	9	0	2	0	0		1	6			0
Powiat m. Częstochowa	29	0	16	0	1		1	11			0
Powiat m. Dąbrowa Górnicza	9	0	2	1	1		1	4			0
Powiat m. Gliwice	18	0	10	0	1		1	6			0
Powiat m. Jastrzębie-Zdrój	11	1	6	1	1		1	1			0
Powiat m. Jaworzno	16	0	9	1	0		1	5			0
Powiat m. Katowice	27	0	4	3	0		1	18			1
Powiat m. Mysłowice	7	0	2	1	1		1	2			0
Powiat m. Piekary Śląskie	2	0	1	0	0		1	0			0
Powiat m. Ruda Śląska	18	0	14	1	1		1	1			0
Powiat m. Rybnik	16	1	6	0	1		1	7			0
Powiat m. Siemianowice Śląskie	2	0	1	0	0		1	0			0
Powiat m. Sosnowiec	13	0	2	1	1		1	8			0
Powiat m. Tychy	14	0	6	1	0		1	6			0
Powiat m. Zabrze	14	0	5	1	1		1	6			0
Powiat m. Świętochłowice	7	1	1	0	2		1	2			0
Powiat m. Żory	13	1	7	1	1		1	2			0
Powiat mikołowski	10	0	4	0	0		5	1			0
Powiat myszkowski	10	0	0	1	0		5	4			0
Powiat pszczyński	11	0	3	0	0		6	2			0
Powiat raciborski	9	0	0	0	0		8	1			0
Powiat rybnicki	5	0	0	0	0		5	0			0
Powiat tarnogórski	30	0	13	0	1		9	7			0
Powiat wodzisławski	13	0	2	0	2		9	0			0
Powiat zawierciański	30	0	13	0	0		10	6			1
Powiat żywiecki	17	0	0	0	0		15	2			0

Powiat	Ogółem	DOMY	MIESZK.	NOCLE -	OGRZE	OŚR.	OŚR.	OŚRODKI	PLAC.	POWIAT.	RODZ.
--------	--------	------	---------	---------	-------	------	------	---------	-------	---------	-------

		POMOCY SPOŁ.	CHRO- NIONE OG.	GOWNIE	- WALNIE	INTER- WENCJI KRYZYS. OG.	POM. SPOŁ.	WSPARCIA OGÓŁEM	SPEC. PORAD.	CENTRA POM. RODZ.	DOMY POM.
Powiat bielski (śląskie)	6	4	0	0	0	0		1	0	1	
Powiat bieruńsko-łędziński	4	0	0	0	0	0		3	0	1	
Powiat będziński	9	1	5	0	0	1		1	0	1	
Powiat cieszyński	12	8	0	0	0	0		3	0	1	
Powiat częstochowski	5	3	1	0	0	0		0	0	1	
Powiat gliwicki	8	5	1	0	0	0		1	0	1	
Powiat kłobucki	3	0	0	0	0	0		2	0	1	
Powiat lubliniecki	5	3	1	0	0	0		0	0	1	
Powiat m. Bielsko-Biała	5	4	0	0	0	1		0	0	0	
Powiat m. Bytom	8	4	3	0	0	1		0	0	0	
Powiat m. Chorzów	5	5	0	0	0	0		0	0	0	
Powiat m. Częstochowa	7	4	0	0	0	1		1	1	0	
Powiat m. Dąbrowa Górnicza	5	1	2	0	0	1		0	1	0	
Powiat m. Gliwice	4	3	0	0	0	1		0	0	0	
Powiat m. Jastrzębie-Zdrój	1	0	0	0	0	0		1	0	0	
Powiat m. Jaworzno	3	1	0	0	0	1		1	0	0	
Powiat m. Katowice	6	3	0	0	0	1		1	1	0	
Powiat m. Mysłowice	3	1	0	0	0	1		1	0	0	
Powiat m. Piekary Śląskie	1	1	0	0	0	0		0	0	0	
Powiat m. Ruda Śląska	8	5	0	0	0	1		2	0	0	
Powiat m. Rybnik	6	0	4	0	0	1		1	0	0	
Powiat m. Siemianowice Śląskie	4	2	1	0	0	1		0	0	0	
Powiat m. Sosnowiec	4	2	0	0	0	1		1	0	0	
Powiat m. Tychy	7	2	3	0	0	1		1	0	0	
Powiat m. Zabrze	9	5	3	0	0	0		1	0	0	
Powiat m. Świętochłowice	2	1	0	0	0	0		1	0	0	
Powiat m. Żory	1	0	0	0	0	1		0	0	0	
Powiat mikołowski	5	3	0	0	0	0		1	0	1	
Powiat myszkowski	4	1	0	0	0	0		0	2	1	
Powiat pszczyński	5	2	1	0	0	0		1	0	1	
Powiat raciborski	7	3	0	0	0	1		2	0	1	
Powiat rybnicki	2	1	0	0	0	0		0	0	1	
Powiat tarnogórski	8	6	0	0	0	0		1	0	1	
Powiat wodzisławski	7	2	2	0	0	0		2	0	1	
Powiat zawierciański	5	1	2	0	0	1		0	0	1	
Powiat żywiecki	3	1	0	0	0	0		1	0	1	

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	740	740	765
Liczba osób korzystających	2	562	563	599
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	93	93	96
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	7 028 265	8 196 265	8 315 734
W TYM (z wierszy 1-6, dotyczy wierszy 7-27):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	158	158	158
Liczba osób korzystających	8	176	180	180
Liczba osób umieszczonych	9	36	34	25
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	46	47	47
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	3 180 896	4 055 148	3 789 984
DZIENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	117	117	117
Liczba osób korzystających	14	126	120	120
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	16	16	17
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	1 275 387	1 430 642	1 522 417
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	20	20	45
Liczba osób korzystających	19	34	24	49
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	2	2	4
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	76 029	123 162	225 822
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH I SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	80	80	80
Liczba osób korzystających	24	127	144	144
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	4	6	6
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	12	11	11
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	1 005 579	1 061 452	1 078 630
OGRZEWALNIE				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	20	20	20
Liczba osób korzystających	29	202	141	141
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	83 496	89 492	106 023
NOCLEGOWNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	32	40	40	40
Liczba osób korzystających	33	59	55	55
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	34	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	35	3	3	3
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	36	264 162	275 000	275 000

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY i WSPARCIA (c.d.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	150	150	150
Liczba osób korzystających	2	164	181	181
Liczba osób umieszczonych	3	45	62	48
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	107	107	110
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	7	9 288 467	9 307 903	9 983 619
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓLEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	8	20	20	27
Liczba osób korzystających	9	19	21	40
Liczba osób umieszczonych	10	8	12	27
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	18	20	20
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	12	1	1	2
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	13	368 907	444 349	492 989
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓLEM (powiatowe)				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	42	42	42
Liczba osób korzystających	15	61	92	92
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA (powiatowe)				
Liczba osób korzystających	16	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	19	48	40	40
Liczba osób korzystających	20	42	40	45
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	5	5	5
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	172 000	238 398	270 000
PLACÓWKI OPIEKUNCZO-WYCHOWAWCZE OGÓLEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	120	114	114
Liczba osób korzystających	24	113	111	120
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	110	101	101
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	7 613 270	8 111 865	8 800 000
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	27	0	0	0
Liczba osób korzystających	28	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	29	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	30	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	31	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	32	181	307	200
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	33	98	98	98
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	34	27	27	27
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	35	2 126 208	2 537 808	2 714 208
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	36	0	0	0

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
Spółdzielnie socjalne dla których JST jest założycielem lub członkiem	Liczba spółdzielni socjalnych	1	1	1	0
	Liczba osób zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych (ogółem wg stanu na 31 grudnia danego roku)	2	5	0	0
	W tym, z wiersza powyżej, liczba osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych, zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	5	0	0
Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST	4		116	128	128

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu wg stanu na 31.12.2022 zatrudniał 408 osób ogółem, w tym: kadra kierownicza 3 osoby, pracownicy socjalni 120 osób, pozostali pracownicy to 285 osób. Spośród wszystkich pracowników zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej 291 posiada wykształcenie wyższe, 110 wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 16 pracowników socjalnych. Wśród pracowników 26 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

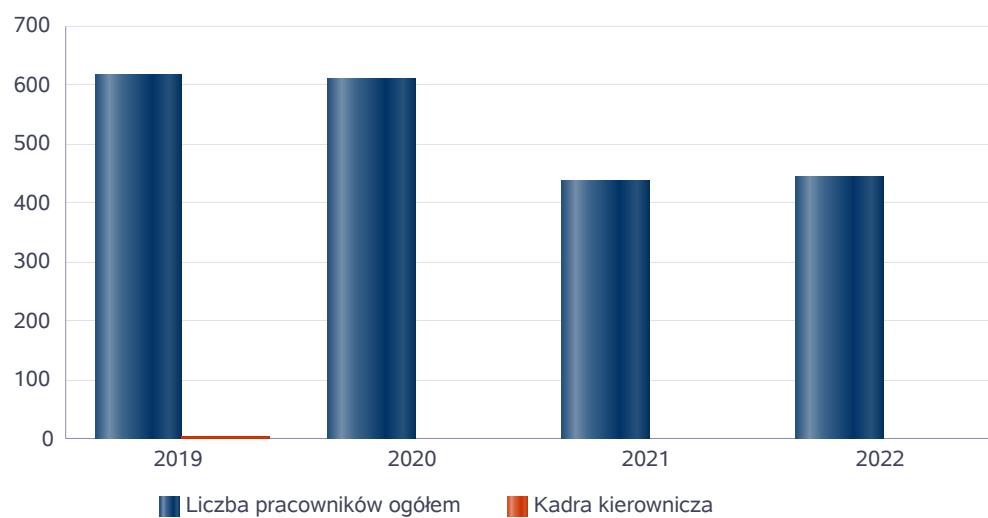
Zgodnie z objaśnieniami do OZPS, czyli zaciąganiem danych ze sprawozdania resortowego MRiPS-06, kadra ośrodka pomocy społecznej liczyła 228 osób, w tym: kadra kierownicza 3 osoby, pracownicy socjalni 114 osób, pozostali pracownicy to 111 osób. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej pracowników 159 posiada wykształcenie wyższe, 69 wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 16 pracowników socjalnych. Wśród pracowników 18 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej. W MRiPS-06 nie ujmowani są m.in. pracownicy merytoryczni wykonujący wyłącznie zadania z ustaw innych niż ustawa o pomocy społecznej.

W 2022 roku w sosnowieckich placówkach pomocy społecznej zatrudniano 442 pracowników (wcześniejsze OZPS zaciągały dane według innych kryteriów) w tym 27 kierowników, dyrektorów, zastępców tych jednostek. Poniżej prezentujemy w formie graficznej szczegółowe dane dotyczące liczby pracowników jednostki w tym: kadry kierowniczej, pracowników socjalnych, wskaźnika specjalizacji pracowników socjalnych.

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

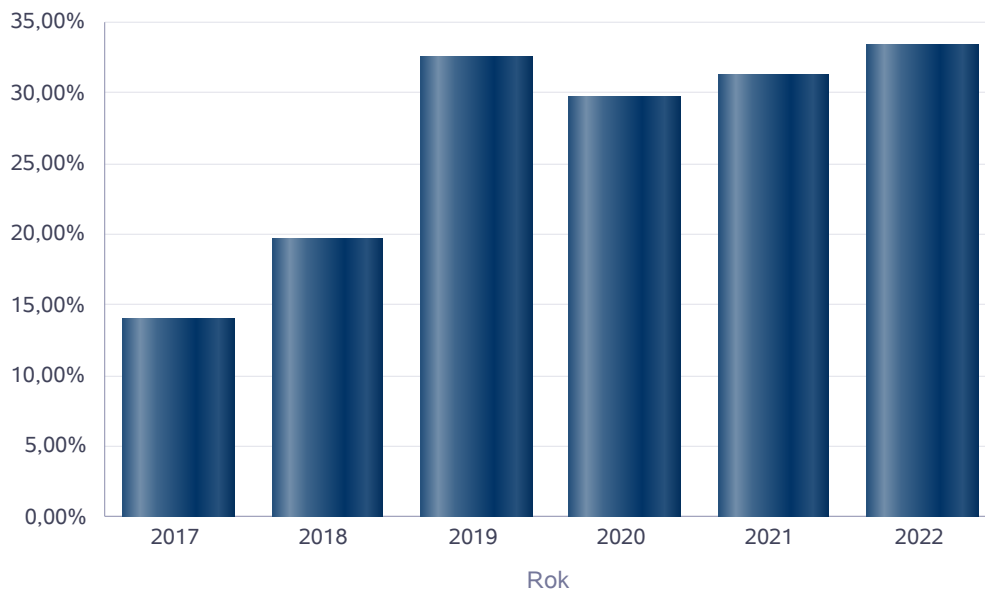
Zatrudnieni	Liczba osób			
	2019	2020	2021	2022
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	612	610	436	442
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	4	24	26	27

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

Rok	Wskaźnik
2017	13,95%
2018	19,67%
2019	32,54%
2020	29,66%
2021	31,25%
2022	33,33%

Czy ośrodek spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych

Rok	Czy spełniony warunek ustawowy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej	Liczba pracowników socjalnych
2018	Tak	203 094	4 616	122
2019	Tak	202 036	4 403	124
2020	Tak	198 996	3 601	122
2021	Tak	195 978	3 341	110
2022	Tak	190 406	2 809	112

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w roku oceny kształtowało się na następującym poziomie: liczba wolontariuszy wyniosła 63 osoby, w ramach zatrudnienia subsydiowanego (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne) pracowały 2 osoby, staże odbywało 8 osób.

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

W 2022 roku w jednostce pomocy społecznej funkcjonowały 4 zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej, które liczyły 155 osób, w tym 64 pracowników socjalnych oraz 26 specjalistów, o których mowa w artykule 110a ustęp 2 ustawy o pomocy społecznej.

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W Sosnowcu środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2022 roku 291 679 248 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego spadł o 52 684 521 zł (co stanowi 15%):

- w dziale 855 – Rodzina wydatkowano 158 438 380 zł co stanowi 54,3% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej,
- w dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 93 547 587 zł co stanowi 32,1% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej,
- w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wydatkowano 32 564 199 zł co stanowi 11,2% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej,
- w dziale 851 – Ochrona zdrowia wydatkowano 6 447 194 zł co stanowi 2,2% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej,
- w dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 681 888 zł co stanowi 0,2% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

Najwięcej środków wydano na następujące pozycje budżetowe:

- 85501 - Świadczenie wychowawcze – 68 044 885 zł,
- 85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 55 621 198 zł,
- 85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej – 31 079 629 zł (przede wszystkim wydatki związane z dodatkiem węglowym oraz dodatkiem dla gospodarstw z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła).

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W OPS / PCPR

**ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
ZADANIA WŁASNE I ZADANIA ZLECONE - w złotych**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	344 363 769	291 679 248	209 524 177
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	292 508 099	236 190 563	149 006 529
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	172 898	224 220	604 500
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	3 379 226	6 222 974	4 897 423
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	49 965	50 000	50 000
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	21 516 288	22 245 995	26 496 798
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	12 227 821	12 834 829	15 400 000
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	6 430 109	7 421 601	8 735 328
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11	163 138	67 315	89 568
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	121 518	67 315	89 568
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	311 461	329 613	376 253
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	306 611	328 210	371 253
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	4 245 331	3 970 999	4 732 008
w tym: w budżecie OPS	16	4 216 682	3 955 958	4 687 308
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	9 960 914	10 628 888	11 114 153
w tym: w budżecie OPS	18	9 960 898	10 628 876	11 106 853
85216 - Zasiłki stałe	19	3 852 791	4 106 616	4 283 274
w tym: w budżecie OPS	20	3 826 980	4 067 786	4 234 874
85218 - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	0	0	0
w tym: w budżecie PCPR	22	0	0	0
85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej	23	19 296 301	22 125 452	24 696 062
w tym: w budżecie OPS	24	19 296 263	22 125 452	24 696 062
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	462 232	817 767	579 587
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	19 543	50 936	60 000
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	4 393 489	4 215 734	6 536 609
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	4 392 339	4 215 734	6 504 609
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	3 586 856	3 107 444	4 011 300
w tym: w budżecie OPS	30	3 496 595	3 001 904	3 920 000
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	3 988	19 173	54 839
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	3 988	19 173	54 839
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	3 988	19 173	54 839
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	3 988	19 173	54 839
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	6 369 805	14 490 990	4 642 841
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	2 580 697	9 681 458	399 813
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	276 202	325 481	350 820
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	943 830	1 159 089	1 231 836
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	943 830	1 159 089	1 229 800
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	4 195 836	31 079 629	7 268 683
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	610 946	28 353 682	5 921 616
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	662 748	582 278	240 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	575 807	487 910	240 000
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	99 996	99 610	100 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0
855 - RODZINA				
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	165 767 917	68 044 885	173 540
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	165 299 605	67 945 308	0
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	52 205 986	55 621 198	59 158 241
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	51 875 845	55 289 464	58 521 015
85504 - Wspieranie rodziny	57	1 140 846	1 255 870	1 352 300
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	1 136 260	1 250 566	1 350 000
85516 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	14 075 676	12 689 909	16 103 202
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85516 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	532 645	699 473	780 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85516 - Dzienni opiekunowie	63	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0
85508 - Rodziny zastępcze	65	10 282 702	9 638 316	9 646 338
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	9 429 287	8 696 314	8 530 398
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	8 895 008	9 130 397	10 002 653
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	997 785	627 699	376 000
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4	69	1 139 550	1 358 332	1 266 021

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów				
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	1 138 834	1 352 900	1 262 521
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopach wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85578 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	73	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	0	0	0

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych. W roku oceny miasto Sosnowiec uczestniczyło:

1) w 7 projektach z EFS, na łączną kwotę 2 811 758,72 zł, które objęły 499 osób:

- Tyle wsparcia w całym mieście,
- SOS dla Seniora,
- Sosnowiec dla Rodziny,
- Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy - SOSNOWIEC - MIASTO NA PRAWACH POWIATU - cz.1, w okresie od 01 lipca 2022 r. do 30 czerwca 2023 r.,
- Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy - SOSNOWIEC - MIASTO NA PRAWACH POWIATU - cz.2, w okresie od 01 czerwca 2022 r. do 30 czerwca 2023 r.,
- Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy - SOSNOWIEC - MIASTO NA PRAWACH POWIATU - cz. 3, w okresie od 01 lipca 2022 do 30 czerwca 2023 r.,
- Aktywne Centrum – Szansa dla Nas! – II edycja (współpraca Urzędu Miasta z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej),

2) w 3 konkursach ogłaszanych przez MRiPS na łączną kwotę 2 975 324,74 zł, które objęły 221 osób:

- Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej– edycja 2022,
- Opieka wytchnieniowa – edycja 2022,
- Asystent rodziny na rok 2022,

3) w realizacji 2 programów osłonowych gminy na łączną kwotę 489 608,05 zł, które objęły 525 osób:

- „Posiłek dla dzieci i młodzieży” w zakresie dożywiania na lata 2019 – 2023,
- Program „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022”.

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

W gminie Sosnowiec zlecono w trybie działalności pożytku publicznego zadania 16 organizacjom pozarządowym - zawarto 40 umowy/zlecenia na łączną kwotę 2 098 984,90 zł.

10. Wnioski końcowe

Ocena zasobów pomocy społecznej Sosnowca za 2022 rok została przygotowana na podstawie danych zebranych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz uzyskanych za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej MRiPS. Dane z Oceny umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem poglądowym mającym ułatwić podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku i stały się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji.

Największe wydatki w omawianym obszarze polityki społecznej ponoszone są na rzecz rodziny. Rodzina jest głównym środowiskiem funkcjonowania swoich członków, a przede wszystkim rozwoju dziecka. Wskazane jest wzmocnienie wspierania rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wskazana jest też kontynuacja rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, tj. tworzenie kolejnych rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka. Istotnym jest dalsze podnoszenie profesjonalizmu i usprawnianie pracy w instytucjach pomocy i integracji społecznej działających na rzecz zmniejszania zjawiska wykluczenia społecznego.

W roku oceny wprowadzono dodatkowe świadczenia, które miały na celu zapewnienie wsparcia dla osób najuboższych energetycznie i zrekompensowanie rosnących cen energii, gazu oraz produktów żywnościowych. Były to m.in. dodatek węglowy, dodatek dla gospodarstw z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła oraz dodatek osłonowy. Realizacja powyższych świadczeń pozwoliła częściowo zniwelować skutki pogarszającej się sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych.

Zgodnie z prognozami demograficznymi nadal będzie się zmniejszać liczba mieszkańców Sosnowca, a udział osób w wieku poprodukcyjnym będzie się zwiększał. W związku ze starzeniem się społeczeństwa, priorytetem staje się zapewnienie odpowiedniej opieki osobom starszym oraz osobom chorym i niepełnosprawnym, zwłaszcza samotnym, ale również tym pozbawionym opieki ze strony rodziny. Wiąże się to ze wzrostem kosztów pobytu w domach pomocy społecznej oraz organizacji usług w środowisku zamieszkania.

W związku z wybuchem konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy w lutym 2022 r. konieczne było zapewnienie pomocy obywatelom tego kraju. W pierwszej kolejności zabezpieczono podstawowe potrzeby związane z zakwaterowaniem, zapewnieniem wyżywienia, odzieży, środków higienicznych itd. Udzielano również pomocy finansowej w formie świadczeń wynikających z przepisów Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Rekomendacje:

- dalsze dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb osób starszych (m.in. planowane częściowe przekształcenie DPS nr 1 na ul. gen. Władysława Andersa 81b i utworzenie miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych),
- bieżący monitoring miejsc w domach pomocy społecznej w kontekście występujących potrzeb, (m.in. wspieranie opiekunów faktycznych - kontynuacja realizacji programów: „Opieka wytchnieniowa”, którego celem jest zapewnienie członkom rodziny (opiekunom) osób niepełnosprawnych, alternatywnej formy czasowej opieki oraz „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” służący stymulowaniu osób z niepełnosprawnościami do podejmowania aktywności),
- kierowanie osób z orzeczonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności do nowoutworzonego mieszkania chronionego wspieranego przy ul. Przejazd 1 w ramach Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”,
- dalsze wspieranie rozwoju działań wolontaryjnych i samopomocowych,
- promowanie idei rodzinnej pieczy zastępczej m.in. poprzez dalszą realizację kampanii „Otwórz serce - daj dom”,
- promowanie działań na rzecz rozwoju i wzmacniania rodziny, w tym: poprawa funkcjonowania rodzin poprzez dalszy rozwój wsparcia asystenta rodziny oraz uwrażliwienie na przejawy przemocy w najbliższym otoczeniu,
- dalsze poszerzanie oferty pomocowej dzięki pozyskiwaniu funduszy z dodatkowych źródeł np. programów unijnych, szczególnie w obszarze deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych i dla rodziny, wspieranie lokalnej aktywności mieszkańców poszczególnych części Sosnowca,

- dalsze podnoszenie profesjonalizmu pracowników i zwiększanie skuteczności oddziaływań pomocowych,
- kontynuacja działań zwiększających wykorzystywanie narzędzi teleinformatycznych do szeroko rozumianej komunikacji (wymiana informacji, działania edukacyjne, utrzymywanie kontaktów międzyludzkich),
- realizacja zadań wynikających z przepisów Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- wsparcie obywateli Ukrainy przebywających na terenie Sosnowca poprzez realizację 3-częściowego projektu dofinansowanego ze środków unijnych realizowanego we współpracy ze Stowarzyszeniem Moc Wsparcia.